

DEPARTAMENTUL III

SINTEZA

RAPORTULUI DE AUDIT

**Performanța administrării și exploatării resurselor acvatice vii
din habitatele piscicole naturale și a acvaculturii,
în perioada 2016-2019**

Colectiv de elaborare:

Bogdan Nicolae Stan – șef departament, consilier de conturi

Marian Enescu – director

Nicoleta Camelia Duțu – director adjunct

Elena Aura Marinescu – auditor public extern

Laura Claudia Gheorghe – auditor public extern

CUPRINS

	Sumar executiv	6
I.	Prezentarea sintetică a contextului în care s-au desfășurat activitățile de administrare și exploatare a resurselor acvatice vii existente în habitatele piscicole naturale, precum și activitatea de acvacultură	8
II.	Prezentarea misiunii de audit	11
III.	Prezentarea principalelor constatări rezultate ca urmare a auditului efectuat	11
1.	Evaluarea modului de elaborare a strategiei naționale pentru dezvoltarea sectorului pescăresc	11
2.	Evaluarea modului de administrare și exploatarea resurselor acvatice vii existente în habitatele piscicole naturale	12
2.1	Analiza modului de colaborare interinstituțională a entităților cu atribuții în domeniul administrării resurselor acvatice vii	12
2.2	Analiza atribuirii drepturilor de pescuit recreativ în habitatele piscicole naturale ale României, aflate în administrarea ANPA	13
2.3	Analiza atribuirii drepturilor de pescuit recreativ din habitatele piscicole din Rezervația Biosferei Delta Dunării, aflate în administrarea ARBDD	15
2.4	Analiza atribuirii drepturilor de pescuit comercial în habitatele piscicole naturale din România	16
2.5	Analiza susținerii resurselor acvatice vii din habitatele piscicole naturale prin programe de populare	22
3.	Evaluarea acvaculturii	24
3.1	Analiza modului în care a fost organizată evidența amenajărilor piscicole deținute de instituțiile publice, precum și de societățile comerciale cu capital majoritar de stat	25
3.2	Analiza modului în care a fost organizat și gestionat Registrul unităților de acvacultură (RUA)	25
3.3	Analiza modului de organizare și gestionare a datelor furnizate de către operatorii economici care dețin licențe de acvacultură	26
3.4	Acvacultura în ape dulci	27
3.5	Acvacultura marină în România	34
3.6	Evaluarea modului în care au fost atinse obiectivele strategice ale Planului Strategic Național Multianual privind Acvacultura (PSNMA) care susțin activitatea de acvacultură	36
4.	Evaluarea modului în care producția internă de pește, rezultată din pescuit și acvacultură, a asigurat (în perioada auditată) cererea de consum a pieței românești	39
IV.	Prezentarea concluziei generale și a recomandărilor auditului	40

Acronime

ADS	Agenția Domeniilor Statului
ANAR	Administrația Națională Apele Române
ANPA	Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură
ARBDD	Administrația Rezervației Biosferei "Delta Dunării"
CJ	Consiliul Județean
DGP AMPOP	Direcția generală pescuit – Autoritatea de Management pentru Programul Operațional pentru Pescuit
FEP	Fondul European pentru Pescuit
FEPAM	Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime
ICDEAPA Galați	Institutul de Cercetare - Dezvoltare pentru Ecologie Acvatică, Pescuit și Acvacultură Galați
INCDDD	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare "Delta Dunării"
INCDM „Grigore Antipa”	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare Marina "Grigore Antipa"
MADR	Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
MMAP	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor
OMADR	Ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale
OMMAP	Ordin al ministrului mediului apelor și pădurilor
PCP	Politica comună în domeniul pescuitului
POP	Programul Operațional pentru Pescuit
POPAM	Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime
RNP ROMSILVA	Regia Națională a Pădurilor ROMSILVA
ROF	Regulamentul de organizare și funcționare
TAC	Captura totală admisă

Glosar de termeni

■ **acvacultură** - creșterea sau cultivarea de organisme acvatice utilizând tehnici destinate creșterii producției organismelor în cauză peste capacitatea naturală a mediului, într-un cadru în care organismele respective rămân proprietatea unei persoane fizice sau juridice pe întreaga perioadă de creștere/cultivare și recoltare;

■ **amenajare piscicolă**: - unitatea de bază a acvaculturii, reprezentată de:

- *heleșteu* - bazin piscicol realizat în săpătură sau umplutură, înconjurat total ori parțial de diguri, prevăzut cu canale de alimentare, de evacuare și perimetrare, dotat cu construcții hidrotehnice și instalații de alimentare, reținere și evacuare a apei;

- *iaz* - bazin piscicol realizat prin bararea unei văi cu un baraj, prevăzut cu instalații hidrotehnice pentru reținerea și deversarea/evacuarea apei; stație de reproducere artificială;

- *vivieră flotabilă* - instalație plutitoare, alcătuită dintr-un cadru poliedric cu pereți din plasă, destinată creșterii peștilor sau altor viețuitoare acvatice; lacuri de acumulare în care se practică acvacultura; alte instalații destinate acvaculturii;

- *active piscicole* - diguri, călugări, stații de pompare, instalații de alimentare cu apă, instalații de evacuare a apei, canale de alimentare a apei, canale de evacuare a apei, canale drenare, hale de incubatie și creștere a puietului, hale de creștere a peștelui de consum, centre administrative, unități de procesare primară, magazin de vânzare în cadrul fermei de acvacultură, magazii de furaje, magazii de depozitare materiale și unelte pescărești, precum și alte construcții aferente unei ferme de acvacultură care sunt necesare asigurării funcționalității acesteia;

■ **autorizație de pescuit** - actul administrativ prin care se autorizează o persoană fizică sau juridică să exercite activitatea de pescuit;

■ **bază de date națională a resurselor acvatice vii** - totalitatea informațiilor privind flota de pescuit, efectivele piscicole, numărul de operatori economici cu activități specifice, numărul de asociații și federații, numărul de pescari sportivi și profesioniști, cantitățile de pește extrase anual, cantitatea de pește introdusă prin activități de repopulare.

■ **captură totală admisibilă (TAC)** - cantitatea de pește sau de alte viețuitoare acvatice, aparținând unei anumite specii sau unui grup de specii, exprimată în kilograme sau în număr de exemplare, care se poate extrage anual fără a afecta capacitatea de regenerare naturală;

■ **capacitate de pescuit** - tonajul unei nave exprimat în GT (tonaj brut) și puterea acestuia exprimată în kW (kilowați), astfel cum sunt definite la art. 4 și 5 din Regulamentul Consiliului (CEE) nr. 2.930/86 din 22 septembrie 1986 de definire a caracteristicilor vaselor de pescuit;

■ **captură** - cantitatea de pește sau de alte viețuitoare acvatice pescuite ori recoltate din habitatele piscicole naturale, exprimată în kilograme sau în număr de exemplare;

■ **centru de primă vânzare** - locul unde se efectuează prima vânzare a produselor obținute din pescuit;

■ **cotă de pescuit** - partea din captura totală admisibilă din fiecare specie ori grup de specii, care se alocă persoanelor fizice sau juridice autorizate să desfășoare activități de pescuit comercial;

■ **condiționalitate ex ante** - obligă statele membre să îndeplinească anumite condiții înainte de a primi o eventuală finanțare din fondurile structurale și de investiții europene;

■ **drept de pescuit** - dreptul obținut, în condițiile legii, de exploatare durabilă a resursei acvatice vii;

■ **efort de pescuit** - produsul capacității și activității unei nave de pescuit; în cazul unui grup de nave este suma eforturilor de pescuit ale tuturor navelor din grup;

■ **exploatare durabilă** - exploatarea resurselor acvatice vii prin metode și procedee care să asigure productivitatea și biodiversitatea pe termen lung a ecosistemelor acvatice naturale;

■ **efectiv piscicol** - totalitatea peștilor și a altor viețuitoare acvatice existente la un moment dat într-o amenajare piscicolă;

■ **fișierul navelor și ambarcațiunilor de pescuit** - documentul în care sunt înregistrate toate navele și ambarcațiunile de pescuit care activează la pescuitul comercial în habitatele piscicole

naturale, pe categorii, dimensiune, puterea motorului, tipul de activitate și tehnica de pescuit, zona de pescuit și proprietarul;

▣ **habitate piscicole naturale:**

- Dunărea teritorială, Delta și lunca inundabilă a Dunării;
- complexul lagunar Razelm-Sinoe și lacurile litorale;
- pâraiele, râurile și lacurile de munte, colinare, de șes și zonele lor inundabile, precum și brațele moarte ale râurilor;

- bălțile și lacurile naturale lipsite de instalații hidrotehnice pentru alimentarea, reținerea și evacuarea apei;

- lacurile de acumulare, cu zonele lor inundabile la viituri;

- rețeaua de canale magistrale din sistemele hidroameliorative, de navigație și hidroenergetice și ramificațiile acestora;

- apele maritime interioare, marea teritorială, zona contiguă, zona economică exclusivă ale României;

▣ **izobata** - linia care unește pe o hartă marină punctele cu aceeași adâncime;

▣ **licență de pescuit** - documentul care conferă titularului dreptul, astfel cum este determinat de normele naționale, de a utiliza o anumită capacitate de pescuit în scopul capturării resurselor acvatice vii. Aceasta conține cerințele minime privind identificarea, caracteristicile tehnice și echiparea unei nave/ambarcațiuni de pescuit comercial;

▣ **navă de pescuit** - orice navă sau ambarcațiune echipată pentru pescuit comercial;

▣ **pescuit** - activitatea de extragere a resurselor acvatice vii din habitatele piscicole naturale, cu respectarea măsurilor pentru protejarea, conservarea și regenerarea resurselor acvatice vii;

▣ **pescuit recreativ** - activități necomerciale de pescuit care exploatează resursele acvatice vii în scop recreativ sau sportiv;

▣ **pescuit comercial** - activități de exploatare comercială a resurselor acvatice vii din habitatele piscicole naturale;

▣ **port de bază** - locul de unde nava/ambarcațiunea își începe activitatea de pescuit, expediere și comercializare a capturilor;

▣ **prima vânzare** - acea vânzare care se realizează pentru prima dată pe teritoriul național și care stabilește prin documente prețul produsului;

▣ **punct de debarcare** - locul unde navele și ambarcațiunile de pescuit în habitatele piscicole naturale descarcă peștele în vederea expedierii spre centrele de primă vânzare;

▣ **pescar comercial** - persoană autorizată să desfășoare activități de exploatare comercială a resurselor acvatice vii din habitatele piscicole naturale;

▣ **pescar recreativ** - persoana fizică deținătoare a unui permis de pescuit recreativ;

▣ **permis de pescuit** - documentul individual și netransmisibil prin care se atestă dreptul de pescuit al unei persoane fizice;

▣ **resurse acvatice vii** - speciile de pește și de alte viețuitoare acvatice destinate consumului uman, disponibile și accesibile din habitatele piscicole naturale ale României;

▣ **zonă de pescuit** - porțiunea delimitată prin semne vizibile a unui bazin hidrografic unde este permisă practicarea pescuitului.

Prezenta sinteză este destinată Parlamentului României, Președintelui României, Guvernului României și opiniei publice.

Raportul de audit al performanței, a cărui sinteză este prezentată în continuare, a fost întocmit în conformitate cu standardele proprii de audit ale Curții de Conturi elaborate în baza standardelor internaționale de audit, efectuată în temeiul prevederilor Legii nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, republicată, conform Programelor de activitate pe anii 2019 și 2020 aprobate de Plenul Curții de Conturi.

Acțiunea de audit a fost efectuată, în perioada 19.02.2019 – 31.03.2020, la Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură, Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării, Regia Națională a Pădurilor ROMSILVA și Agenția Domeniilor Statului și a vizat perioada 2016-2019.

Pentru o bună înțelegere a domeniului auditat, în cadrul misiunii de audit al performanței s-au efectuat acțiuni de documentare la Consiliul Județean Tulcea și la Administrația Națională Apele Române, au fost organizat un grup de dezbateri cu specialiști din cadrul institutelor/stațiilor de cercetare dezvoltare cu atribuții în sectorul piscicol (INCDDD Tulcea, ICDEAPA Galați, INCDM Grigore Antipa Constanța, INCDPM București și SCDP Nuceț), precum și o întâlnire de lucru cu reprezentanții pescarilor care desfășoară activități de pescuit comercial la scară redusă în apele interioare (Dunăre și rezervația Delta Dunării). Concluziile, informațiile și propunerile rezultate ca urmare a desfășurării grupului de dezbateri și a întâlnirii de lucru cu reprezentanții pescarilor au fost avute în vedere la formularea concluziilor și a recomandărilor auditului.

Selectarea temei de audit al performanței a fost motivată de interesul general, manifestat atât de presă cât și de societatea civilă, cu privire la asigurarea unei cât mai bune administrări a resurselor acvatice vii din habitatele piscicole naturale, la exploatarea performantă a acestora precum și cu privire la dezvoltarea acvaculturii.

Obiectivul general al acțiunii de audit l-a constituit evaluarea eficacității administrării și exploatării resurselor acvatice vii existente în habitatele piscicole naturale și a acvaculturii.

Prezenta sinteză a fost structurată în patru secțiuni, astfel:

✓ Secțiunea întâi a sintezei cuprinde informații generale despre contextul european și național în care s-au desfășurat activitățile de administrare și exploatare a resurselor acvatice vii existente în habitatele piscicole naturale, precum și activitatea de acvacultură;

✓ Secțiunea a doua cuprinde o scurtă motivare a selectării temei de audit precum și o descriere a obiectivelor misiunii de audit, a criteriilor, metodologiei și procedurilor utilizate de către auditorii publici externi, pentru colectarea și analiza datelor și informațiilor;

✓ Secțiunea a treia cuprinde o sinteză a principalelor constatări rezultate ca urmare a auditului efectuat, referitoare la strategia națională de dezvoltare a sectorului pescăresc, la colaborarea interinstituțională a entităților cu atribuții în domeniul administrării resurselor acvatice vii, atribuirea drepturilor de pescuit recreativ, la pescuitul comercial în ape interioare, pescuitul marin, precum și la acvacultură, dintre care menționăm:

- Strategia națională pentru dezvoltarea sectorului pescăresc (SNSP) elaborată pentru perioada 2014-2020 nu a fost supusă aprobării, printr-un act normativ de către puterea legislativă/executivă, aprobare care să-i confere forța juridică necesară implementării;

- la nivelul conducerilor ANPA și ARBDD nu au fost luate măsuri în vederea încheierii unui protocol de colaborare pentru desfășurarea activității de inspecție și control în perimetrul rezervației. Acțiunile de inspecție și control efectuate în perimetrul rezervației au fost desfășurate de către Comisariatul de Control Integrat Delta Dunării din cadrul ARBDD, fără participarea și coordonarea ANPA, încălcându-se prevederile art. 5 (5) din Regulamentul CE nr. 1224/2009 *privind stabilirea unui sistem comunitar de control pentru asigurarea respectării normelor politicii comune în domeniul pescuitului*;

- numărul total al permiselor eliberate de ANPA și ARBDD, în perioada 2016-2019, pentru pescuitul recreativ/sportiv în habitatele piscicole naturale a înregistrat un trend ascendent, determinat în principal de eliminarea taxei de eliberare a acestora;

- ARBDD nu a respectat recomandările institutului de cercetare - ICDEAPA Galați privind numărul maxim de permise care pot fi eliberate pentru pescuitul recreativ/sportiv, astfel încât să se asigure exploatarea durabilă a resursei acvatice vii. Numărul de permise eliberat de ARBDD, în anul 2019, pentru pescuitul recreativ/sportiv (185.032) a depășit de 6 ori numărul maxim de permise recomandat de ICDEAPA Galați (30.000);

- atât la nivelul conducerii ANPA, cât și la nivelul conducerii ARBDD nu se cunoaște care este impactul asupra stocurilor exploatabile ale resursei acvatice vii generat de numărul ridicat de permise de pescuit recreativ/sportiv eliberate;

- managementul ANPA nu a efectuat o analiză formalizată a cauzelor pentru care nivelul capturilor declarate de pescarii comerciali, în perioada auditată, se situează mult sub nivelul capturii totale admisibile (TAC) și nu a întreprins măsuri concrete în vederea diminuării/eliminării riscului de declarare nereală a capturii de pește provenit din pescuitul din apele interioare, în contextul în care nedeclararea capturilor reale îi dezavantajează pe pescarii onești și poate contribui la amplificarea fenomenului de evaziunea fiscal;

- managementul ARBDD nu a monitorizat suficient Planul de acțiuni elaborat în vederea implementării obiectivelor prevăzute în Planul de management al rezervației aprobat prin HG nr. 763/2015;

- capacitatea de pescuit a flotei românești de pescuit marin s-a diminuat substanțial, ca urmare a implementării planului de ajustare a efortului de pescuit, România având repartizată, potrivit prevederilor Regulamentul (CE) nr.1380/2013 privind PCP, cea mai mică limită din Europa a nivelului de pescuit, exprimat în tonaj maxim și putere a motoarelor (kw), respectiv 1.908 GT și 6.356 Kw;

- în România nu există porturi specializate, destinate activității de pescuit comercial, iar cele utilizate nu dețin infrastructura necesară porturilor pescărești: dane specializate, locații pentru organizarea primei vânzări a peștelui dotate cu depozite, apă curentă, gheață, spații frigorifice ș.a.;

- în perioada auditată, 2016-2019, ANPA nu a finanțat nici un program de populare de susținere a speciilor de pești din ariile naturale protejate nominalizate în anexele la OUG nr. 57/2007 *privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice* și nici nu a solicitat institutelor de cercetare științifică abilitate să efectueze studii științifice cu privire la necesitatea implementării unor programe de populare de susținere a acestor specii;

- ANPA nu a organizat evidența, la nivel național, a tuturor amenajărilor piscicole deținute de instituțiile publice și societățile comerciale cu capital majoritar de stat, în care se desfășoară sau se poate desfășura activitatea de acvacultură, prin centralizarea inventarelor acestor amenajări. În consecință, la data auditului, nu se cunoaște situația reală a amenajărilor piscicole existente în domeniului public și privat al statului, din punct de vedere al exploatarei, al stadiului de degradare și a viabilității acestora;

- Registrul Unităților de Acvacultură (RUA) este organizat în mod defectuos din punct de vedere al înregistrării, evidențierii și prelucrării datelor și informațiilor referitoare la capacitățile de producție pentru care au fost eliberate licențe de acvacultură;

- în prezent în România nu se desfășoară activitate de acvacultură marină din lipsa reglementării legale cu privire la concesionarea luciului de apă marină, a accesului la aceasta, precum și la autorizarea acestei activități;

- în perioada auditată nu au fost încheiate contracte de concesionare a terenurilor pe care sunt amplasate amenajările piscicole din domeniul public al statului administrate de ANPA, ca urmare a faptului că nu a fost constituită comisia de concesionare și nu au fost elaborate proceduri privind concesionarea terenurilor pe care sunt amplasate amenajările piscicole din domeniul public al statului, conform prevederilor OUG nr. 85/2016;

- obiectivul strategic privind *susținerea sectorului de acvacultură de realizare a unei producții de pește de 36.000 tone* în anul 2023, propus prin PSNMA, nu și-a atins țintele intermediare stabilite pentru anul 2018 prin Planul de acțiuni. Producția de pește obținută în anul 2018 a fost de 5.347 tone, situându-se mult sub ținta intermediară stabilită de 15.100 tone, ceea ce a reprezentat numai 35,65% din aceasta;

- cererea de consum de pește și produse din pește a fost acoperită, în perioada auditată, atât din surse interne provenite din activitatea de pescuit și acvacultură, cât și din surse externe (importuri și achiziții comunitare). Dintre acestea, ponderea cea mai mare în consumul anual de pește și produse din pește este deținută de importurile și achizițiile intracomunitare, peste 80% din cererea de consum fiind acoperită din surse externe (importuri și achiziții intracomunitare);

- producția națională de pește, obținută din pescuit și acvacultură, în perioada 2016-2018, a fost de 19.787,83 tone (2016), 22.718,26 tone (2017), 20.472,75 tone (2018) și a înregistrat un nivel scăzut față de potențialul de producție și de piață existente.

✓ În Secțiunea a patra sunt prezentate concluzia generală a auditului și recomandările transmise entităților auditate.

Concluzia generală reținută de audit a fost următoarea: *având în vedere deficiențele prezentate, în opinia Curții de Conturi, entitățile publice auditate (MADR, ANPA și ARBDD) nu au realizat un management eficace în ceea privește activitățile de administrare, exploatare a resurselor acvatice vii existente în habitatele piscicole naturale și acvacultură.*

SINTEZA RAPORTULUI DE AUDIT AL PERFORMANȚEI

I. Prezentarea sintetică a contextului în care s-au desfășurat activitățile de administrare și exploatare a resurselor acvatice vii existente în habitatele piscicole naturale, precum și activitatea de acvacultură

Contextul european al administrării și exploatării resurselor acvatice vii

Pentru a se asigura că pescuitul și acvacultura sunt sustenabile din punct de vedere ecologic, economic și social și că furnizează alimente sănătoase pentru cetățenii UE, având în vedere că resursele pescărești din apele continentale europene sunt în declin continuu, ca efect al degradării habitatelor și supraexploatării prin pescuit, la nivelul Uniunii Europene (UE) a fost adoptată Politica comună în domeniul pescuitului (PCP).

PCP a fost introdusă în anul 1970 și de-a lungul timpului a cunoscut actualizări succesive. Astfel în anul 2013, Consiliul și Parlamentul European au ajuns la un acord privind Noua PCP, în acest sens fiind adoptat Regulamentul (UE) nr. 1380/2013 aplicabil tuturor statelor membre UE.

Obiectivele principale ale Politicii Comune în domeniul Pescuitului (PCP), definite în Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului nr. 1380/2013, sunt următoarele:

- asigurarea că activitățile de pescuit și de acvacultură sunt sustenabile pe termen lung din punct de vedere al condițiilor de mediu și sunt gestionate de o manieră consecventă cu obiectivele de realizare de beneficii economice, sociale și de ocupare a forței de muncă și de contribuie la disponibilitatea aprovizionării cu alimente.

- abordarea precaută a gestionării pescuitului și urmărește să garanteze că exploatarea resurselor biologice marine vii duce la refacerea și menținerea populațiilor de specii recoltate peste nivelurile care permit obținerea producției maxime sustenabile.

- abordarea ecosistemică a gestionării pescuitului, pentru a garanta că impacturile negative ale activităților de pescuit asupra ecosistemului marin sunt reduse la minimum și vizează să asigure faptul că activitățile de acvacultură și pescuit evită degradarea mediului marin.

- ajustarea capacității de pescuit a flotelor la niveluri ale posibilităților de pescuit, în vederea dezvoltării unor flote viabile din punct de vedere economic, fără a supra-exploata resursele biologice marine;

- promovarea dezvoltării de activități sustenabile de acvacultură în Uniune, pentru a contribui la aprovizionarea cu alimente, la securitatea alimentară și la ocuparea forței de muncă;

- asigurarea pieței interne eficiente și transparente pentru produsele pescărești și de acvacultură și contribuie la asigurarea unor condiții de concurență echitabile pentru produsele pescărești și de acvacultură comercializate în Uniune;

- promovarea activității de pescuit în zonele de coastă, ținând cont de aspectele socioeconomice;

Instrumentul financiar de punere în aplicare a PCP la nivel european este Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM).

✚ Contextul național al administrării și exploatării resurselor acvatice vii

România, în calitate de stat membru al Uniunii Europene, a armonizat politica internă în domeniul pescuitului cu principiile promovate prin PCP și directivele adoptate de UE, în acest sens fiind elaborat cadrul general național de reglementare pentru sectorul pescăresc, respectiv OUG nr. 23/2008 privind pescuitul și acvacultura, aprobată prin Legea nr. 317/2009, pe baza căruia a fost emisă legislația secundară.

Administrarea resurselor acvatice vii existente în habitatele piscicole naturale din România se realizează de către două entități publice – ANPA și ARBDD, astfel:

- responsabilitățile administrării resurselor acvatice vii existente în habitatele piscicole naturale din apele interioare (cu excepția Rezervației Deltei Dunării) și Marea Neagră, îi revin ANPA;
- responsabilitățile administrării resursele acvatice vii din Rezervația Biosferei Delta Dunării îi revin ARBDD, în colaborare cu autoritățile administrației publice locale din RBDD.

Pentru a asigura exploatarea durabilă a resurselor acvatice vii și a preîntâmpina apariția unor reglementări legale neunitare, în condițiile în care există doi administratori, prin Ordinul comun al MADR și MM nr. 126/807/2017 s-a stabilit ca cele două instituții publice cu atribuții în domeniul administrării resursei acvatice vii, să colaboreze pentru emiterea ordinelor comune privind accesul la resursele acvatice vii, stabilirea modelului de permis de pescuit pentru pescuitul recreativ/sportiv, stabilirea condițiilor de practicare a pescuitului comercial, reglementarea efortului de pescuit și stabilirea cotelor de pescuit.

Exploatarea resurselor acvatice vii din habitatele piscicole naturale se realizează prin activități specifice de pescuit. Astfel, potrivit OUG nr. 23/2008, pescuitul reprezintă activitatea de extragere a resurselor acvatice vii din habitatele piscicole naturale, cu respectarea măsurilor pentru protejarea, conservarea și regenerarea acestora și se practică sub două forme: ■pescuitul recreativ/sportiv și ■pescuitul comercial.

Pescuitul recreativ/sportiv este pescuitul efectuat cu undița sau cu lanseta, în scop recreativ sau sportiv, pe baza unui permis nominal emis și eliberat de către administratorul resurselor acvatice vii.

Pescuitul comercial reprezintă activitatea de exploatare comercială a resurselor acvatice vii din habitatele piscicole naturale, practică de către pescari profesioniști/scafandri - persoane fizice autorizate, organizați sau nu în asociații profesionale, societăți comerciale, asociații/organizații de pescari, pe baza permiselor, licențelor și autorizațiilor de pescuit comercial emise de către autoritățile competente stabilite prin legislația națională în vigoare (ANPA, respectiv ARBDD).

Conservarea, protejarea și regenerarea resurselor acvatice vii din habitatele piscicole naturale ale României se realizează prin activități/operațiuni specifice stabilite prin ordinele anuale emise de către MADR, la propunerea ANPA pentru habitatele piscicole naturale, cu excepția ariilor naturale protejate și pe baza ordinelor comune cu Ministerul Mediului pentru ariile naturale protejate prin care se stabilesc: Captura Totală Admisibilă (TAC), cotele de pescuit, perioadele de prohibiție, zonele protejate, zonele de cruțare, precum și reglementarea echipamentelor de pescuit și a efortului de pescuit ș.a.

Captura Totală admisibilă (TAC) reprezintă limita maximă de captură stabilită pentru stocurile de resurse acvatice vii care pot fi exploatare în scop comercial și recreativ.

✚ Contextul european și național al acvaculturii

Acvacultura reprezintă creșterea sau cultivarea de organisme acvatice utilizând tehnici destinate creșterii producției organismelor în cauză peste capacitatea naturală a mediului, într-un cadru în care organismele respective rămân proprietatea unei persoane fizice sau juridice pe întreaga perioadă de creștere/cultivare și recoltare și se practică în ferme de acvacultură și în ecosisteme acvatice amenajate.

Uniunea Europeană sprijină în mod prioritar sectorul acvaculturii prin intermediul Politicii

comune în domeniul pescuitului.

Obiectivele principale ale politicii comune în domeniul pescuitului (PCP) referitoare la acvacultură definite în Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului nr. 1380/2013, sunt următoarele:

- asigurarea că activitățile de pescuit și de acvacultură sunt sustenabile pe termen lung din punct de vedere al condițiilor de mediu și sunt gestionate de o manieră consecventă cu obiectivele de realizare de beneficii economice, sociale și de ocupare a forței de muncă și de contribuie la disponibilitatea aprovizionării cu alimente;
- promovarea dezvoltării de activități sustenabile de acvacultură în UE, pentru a contribui la aprovizionarea cu alimente, la securitatea alimentară și la ocuparea forței de muncă;
- asigurarea pieței interne eficiente și transparente pentru produsele pescărești și de acvacultură și contribuie la asigurarea unor condiții de concurență echitabile pentru produsele pescărești și de acvacultură comercializate în Uniune.

În România cadrul general de reglementare al activității de acvacultură este reprezentat de OUG nr. 23/2008 privind pescuitul și acvacultura, iar ANPA este autoritatea publică care are responsabilități privind definirea și implementarea politicii naționale referitoare la acvacultură, precum și atribuții cu privire la eliberarea licențelor de acvacultură și constituirea registrului unităților de acvacultură (RUA).

În contextul diminuării la nivel mondial al resurselor acvatice din mediul sălbatic și impunerea prin PCP a unor limite ale capturilor, pentru conservarea stocurilor de pește și asigurarea unei exploatare durabile, acvacultura reprezintă o sursă care contribuie din ce în ce mai mult la producția de pește și alte viețuitoare acvatice.

Producția anuală din acvacultură la nivelul Uniunii Europene, conform datelor statistice disponibile la data auditului pe site-ul Observatorului Pieței Uniunii Europene pentru produse provenite din pescuit și din acvacultură (EUMOFA), a fost dominată în perioada 2016 și 2017 de un număr redus de state (Spania, Regatul Unit, Franța, Italia și Grecia) care au realizat volumul cel mai mare al producției din acvacultură cca. 73% din totalul producției din acvacultură la nivelul Uniunii Europene, respectiv 943.571,32 tone în anul 2016, din producția totală de 1.304.819,36 tone și 1.008.635 tone în anul 2017 din producția totală de 1.372.011,62 tone.

În anul 2016, România s-a situat pe locul 16 în clasamentul producției din acvacultură al statelor membre cu o producție de 12.605,5 tone (0,97% din total producție UE), iar în anul 2017, s-a situat pe locul 18, cu o producție de 12.798 tone (0,93% din total producție UE). Astfel, țara noastră a coborât două locuri în clasament, deși producția din acvacultură a înregistrat o mică creștere în anul 2017 (192,5 tone), cu 1,53%, față de anul 2016, fiind depășită în acest clasament de către Bulgaria și Malta care au înregistrat creșteri semnificative ale producției interne, cu aproximativ 26% față de anul precedent.

Având în vedere că Bulgaria desfășoară activitate de acvacultură similară cu cea a țării noastre (preponderent în ape dulci) și că a devansat România în clasamentul european al producției din acvacultură, auditul a realizat o analiză comparativă a producției din acvacultură obținută de cele două țări în perioada 2016-2017, care se prezintă astfel:

Specii:	România (tone)			Bulgaria (tone)		
	2016	2017	Dif.	2016	2017	Dif.
0	1	2	3=2-1	4	5	6=5-4
Pești de apă dulce	10.964	10.718	- 247	5.894	9.185	3.291
Salmonide (păstrăv)	1.595	2.079	484	3.118	3.256	138
Moluște bivalve	24,64	0	- 24,64	3.376	3.292	- 84
Alte specii marine și crustacee	1,36	1,2	- 0,16	57,05	18	-39,05
Total:	12.585	12.798,2	192,5 (1,53%)	12.445,05	15.751,00	3.305,95 (26,56%)

Sursa: www.eumofa.eu – informații prelucrate pe baza datelor statistice EUROSTAT

Potrivit datelor prezentate pentru anii 2016 și 2017 singura ramură a acvaculturii românești care a contribuit la creșterea producției totale naționale obținută în anul 2017 a fost salmonicultura

(producția de păstrăv), cu o creștere a producției de 484 tone față de anul precedent.

Totodată, producția speciilor de apă dulce obținută în România a scăzut cu 247 de tone, în timp ce în Bulgaria producția din acvacultura speciilor de apă dulce obținută în anul 2017 a fost de 9.185 tone, înregistrând o creștere semnificativă, cu 3.291 tone, fapt pentru care Bulgaria a depășit România în clasamentul european al producției din acvacultură.

II. Prezentarea misiunii de audit

Motivația inițierii acțiunii de audit: Principalul fundament pentru realizarea acțiunii de audit al performanței îl constituie interesul general cu privire la asigurarea unei cât mai bune administrări și exploatare durabile a resurselor acvatice vii din habitatele piscicole naturale, precum și cel cu privire la dezvoltarea acvaculturii.

Obiectivele auditului: Obiectivul general al acțiunii de audit l-a constituit evaluarea eficacității administrării și exploatare resurselor acvatice vii existente în habitatele piscicole naturale și a acvaculturii, pentru atingerea căruia au fost avute în vedere următoarele obiective specifice:

- ✓ evaluarea modului de elaborare a strategiei naționale pentru dezvoltarea sectorului pescăresc
- ✓ evaluarea administrării și exploatare resurselor acvatice vii existente în habitatele piscicole naturale
- ✓ evaluarea acvaculturii
- ✓ evaluarea modului în care producția internă de pește, rezultată din pescuit și acvacultură a asigurat (în perioada auditată) cererea de consum a pieței românești.

Criteriile de audit utilizate pentru a determina dacă au fost îndeplinite atribuțiile și responsabilitățile entităților auditate, respectiv *ceea ce este și ceea ce ar trebui să fie*, au fost stabilite de auditorii publici externi prin exercitarea raționamentului profesional, adaptate obiectivelor auditului performanței, utilizând ca principale surse: legislația europeană și națională, primară și secundară care reglementează domeniul auditat; decizii, proceduri interne, manuale ș.a. și experiența unor specialiști din domeniu.

Descrierea metodologiei de audit: Metodologia pentru obținerea și analiza probelor de audit a cuprins, cu precădere, *următoarele proceduri:*

- *examinarea documentelor:* examinarea datelor și a informațiilor conținute de documentele specifice ale ANPA
- *observarea directă:* urmărirea diferitelor activități și proceduri interne, inclusiv constatarea în teren a unor stări de fapt și a veridicității unor date cuprinse în documente și declarații
- *interviurile structurate și nestructurate:* realizate cu personal de conducere și de execuție din compartimentelor organizaționale, de specialitate și/sau suport implicate în activitățile auditate și de la care se consideră necesară obținerea unor informații complementare pentru interpretarea probelor de audit
- *chestionarele:* utilizate pentru obținerea unor informații și probe de audit suplimentare, cât și, eventual, pentru obținerea unor confirmări ale concluziilor formulate de auditori, în diferite etape ale auditului
- *proceduri analitice* pentru analizarea probelor de audit, cum ar fi: analiza nivelului de îndeplinire a obiectivelor și analiza „înainte și după” ș.a.

III. Prezentarea principalelor constatări rezultate ca urmare a auditului efectuat

1. Evaluarea modului de elaborare a strategiei naționale pentru dezvoltarea sectorului pescăresc

Strategia Națională pentru Sectorul Pescăresc 2014-2020 (SNSP) este un document elaborat pe baza analizei socio-economice a sectorului, coroborată cu politicile și legislația națională și

Politica Comună pentru Pescuit a Uniunii Europene. În vederea elaborării acestei strategii a fost constituit la nivelul MADR Grupul de lucru pentru pescuit și acvacultură (GLPA) care a reunit actori importanți din sectorul pescăresc, reprezentanți din administrația publică centrală (MADR, ANPA, ARBDD, MMP), asociații ale piscicultorilor, pescarilor și procesatorilor (Patronatul Peștelui din România, Asociația Pescarilor comerciali de la Marea Neagră ș.a), institute de cercetare de profil și reprezentanți ai mediului academic (INCDM „Grigore Antipa” Constanța, INCDDD Tulcea, INCDEAPA Galați, Universitatea Dunărea de Jos, ș.a).

Obiectivele specifice ale strategiei au fost structurate pe subdomeniile sectorului pescăresc, respectiv pescuit și acvacultură.

În conținutul strategiei sunt prevăzute două documente de planificare strategică (*Planul strategic pentru pescuit, aferent perioadei 2014-2020 și Planul strategic național multianual pentru acvacultură, aferent perioadei 2014-2020*) în care trebuia să fie detaliate activitățile concrete, instituțiile responsabile, termenele de realizare și resursele necesare și să fie cuprindă un set de măsuri de conservare pentru menținerea sau refacerea stocurilor de pește.

Elaborarea planurilor și stabilirea în cadrul lor a activităților și acțiunilor enumerate trebuia să conducă la realizarea obiectivelor specifice privind pescuitul și a celor privind acvacultura.

Dintre cele două documente de planificare prevăzute în SNSP, auditul a constatat că a fost elaborat și aprobat prin ordin al ministrului agriculturii doar *Planul strategic național multianual pentru acvacultură* (PSNMA) aferent perioadei 2014-2020, realizarea acestuia fiind o condiționalitate *ex ante*, în contextul pregătirii și aprobării documentelor de programare a fondurilor europene alocate României în perioada 2014-2020 pentru pescuit și acvacultură.

În ceea ce privește *Planul strategic pentru pescuit, aferent perioadei 2014-2020*, document care nu a fost solicitat ca o cerință expresă a PCP și nici a cadrului financiar de reglementare al FEPAM pentru perioada 2014-2020, nu a reprezentat o prioritate pentru conducerile MADR și ANPA, conducerile celor două instituții manifestând dezinteres față de elaborarea acestuia.

Deși prezintă o viziune modernă și o abordare complexă (fundamentată pe baza analizei socio-economice a sectorului, coroborată cu politicile și legislația națională și Politica Comună pentru Pescuit a Uniunii Europene) a dezvoltării sectorului pescăresc din România, bazată pe principii de dezvoltare durabilă, cu impact economic (prin dezvoltarea competitivității sectorului pescăresc), de protejare a mediului (prin gestionarea durabilă a resurselor) și social (prin crearea de locuri de muncă), Strategia (SNSP) nu a fost aprobată printr-un act normativ al puterii legislative/executive, situație care a lipsit-o de „forța juridică” necesară care să-i asigure suficientă vizibilitate, atractivitate și succes.

În fapt, Strategia Națională pentru Sectorul Pescăresc, aferentă perioadei 2014 – 2020, reprezintă un document formal fără impact asupra sectorului pescăresc.

Principala cauză care a generat deficiențele reținute în raportul de audit cu privire la elaborarea și implementarea *Strategiei Naționale a Sectorului Pescăresc 2014-2020* constă în neorganizarea unei structuri funcționale specifice în cadrul MADR cu atribuții în elaborarea politicilor și strategiilor aferente domeniului auditat. Aceste atribuții au fost stabilite prin OG nr. 23/2008 în sarcina ANPA, care, deși este autoritate națională în domeniul pescuitului și acvaculturii, nu se poate substitui ministerului în calitatea sa de instituție responsabilă pentru stabilirea politicilor naționale în domeniul său de competență.

2. Evaluarea modului de administrare și exploatarea resurselor acvatice vii existente în habitatele piscicole naturale

2.1 Analiza modului de colaborare interinstituțională a entităților cu atribuții în domeniul administrării resurselor acvatice vii

Potrivit cadrului legal de reglementare privind pescuitul și acvacultura reprezentat de OUG nr. 23/2008, în România există două entități publice cu atribuții privind administrarea resurselor acvatice vii existente în habitatele piscicole naturale, după cum urmează:

- ANPA, care administrează resursele acvatice vii existente în habitatele piscicole naturale din apele interioare (cu excepția Rezervației Deltei Dunării) și Marea Neagră;

- ARBDD, care administrează resursele acvatice vii din Rezervația Biosferei Delta Dunării.

Auditul a reținut că ANPA și ARBDD nu au întreprins măsuri în vederea încheierii Protocolului de colaborare pentru desfășurarea activității de inspecție și control în perimetrul rezervației, prevăzut de Ordinul comun al MADR și MM nr. 126/807/2017.

Acțiunile de inspecție și control privind pescuitul comercial efectuate în perimetrul rezervației au fost desfășurate de către Comisariatul de Control Integrat Delta Dunării din cadrul ARBDD, fără participarea și coordonarea ANPA, încălcându-se prevederile art. 5 (5) din Regulamentul CE nr. 1224/2009 privind stabilirea unui sistem comunitar de control pentru asigurarea respectării normelor politicii comune în domeniul pescuitului, potrivit cărora în fiecare stat membru, coordonarea activităților de control ale tuturor autorităților naționale competente se realizează de o autoritate unică.

Pentru România, autoritatea unică recunoscută de Comisia Europeană pentru coordonarea activităților de control, a colectării și certificării informațiilor privind activitățile de pescuit și asigurarea transmiterii acestora către Comisie, este ANPA.

2.2 Analiza atribuirii drepturilor de pescuit recreativ în habitatele piscicole naturale ale României, aflate în administrarea ANPA

Atribuirea dreptului de pescuit recreativ din habitatele piscicole naturale din România, *aflate în administrarea ANPA* se face în baza unui permis nominal, eliberat anual de către administratorul resursei acvatice, fără perceperea de taxe și tarife, astfel:

- direct către pescari pentru fluviul Dunărea cu brațele sale, Marea Neagră și pentru habitatele piscicole naturale necontractate de asociațiile de pescari recreativi;

- prin asociațiile de pescari în scop recreativ legal constituite, care au încheiat cu ANPA, pentru o perioadă de 10 ani, contracte de utilizare a resurselor acvatice pentru toate celelalte categorii de habitate piscicole naturale.

2.2.1 Accesul la resursele acvatice vii din fluviul Dunărea și din habitatele piscicole naturale

Pescuitul recreativ se practică în baza unui permis nominal, eliberat anual de către ANPA pescarilor, în perioada 01 ianuarie – 31 decembrie cu excepția perioadelor de prohibiție stabilite anual prin ordine comune ale ministrului agriculturii și ministrului mediului.

▪ Stabilirea capturii totale admisibile (TAC) pe specii și zone

În vederea asigurării controlului cantităților pescuite în scop recreativ și a diminuării presiunii exercitate asupra resurselor piscicole din fluviul Dunărea, Marea Neagră și din habitatele piscicole necontractate către asociațiile de pescari recreativi, MADR la propunerea ANPA, reglementează anual captura totală admisibilă (TAC), prin ordin al ministrului agriculturii.

În perioada 2016-2019, volumul capturii totale admisibile (TAC) pe specii și zone, a fost stabilit pe baza studiului evaluării stocurilor existente în habitatele piscicole naturale, realizat de către ICDEAPA Galați în anul 2015 și a recomandărilor și propunerilor institutelor/stațiunilor de cercetare din domeniul piscicol, astfel:

- volumul capturii totale admisibile, alocate pentru anul 2016, pe specii și zone, a fost reglementat prin Ordinul MADR nr. 284/2016 *privind aprobarea măsurilor de reglementare a efortului de pescuit și cotele de pescuit*, pe baza recomandărilor și concluziilor formulate prin studiul privind evaluarea stocurilor exploatabile de pește elaborat de ICDEAPA Galați, în anul 2015.

- pentru perioada 2017-2019, volumul capturii totale admisibile a fost reglementat prin Ordinele comune MADR și MM *privind efortul de pescuit și cotele de pescuit, pe specii și zone* (nr. 13/142/2017, nr. 546/352/2018 și nr. 243/354/2019) pe baza recomandărilor și propunerilor formulate de unele institute și stațiuni de cercetare din domeniul piscicol fără ca acestea să elaboreze studii de cercetare științifică, întrucât ANPA nu le-a solicitat efectuarea de noi studii de cercetare.

Auditul a reținut că, atât studiul elaborat de ICDEAPA Galați privind evaluarea stocurilor exploatabile de pește, cât și recomandările și propunerile institutelor de cercetare care au stat la baza stabilirii capturii totale admisibile (TAC) pe specii și zone, prezintă un grad ridicat de aproximare,

acestea nefiind realizate pe baza unor informații obținute prin observații și măsurători științifice, astfel de cercetări științifice necesitând alocări însemnate de resurse financiare și monitorizări de durată a habitatelor piscicole.

Captura totală admisă (TAC), în perioada 2016 – 2019 pentru pescuitul recreativ, a fost stabilită prin Ordinele MADR nr. 284/2016, nr. 13/2017, nr. 546/2018 și nr. 243/2019, privind aprobarea măsurilor de reglementare a efortului de pescuit și cotele de pescuit, se prezintă astfel:

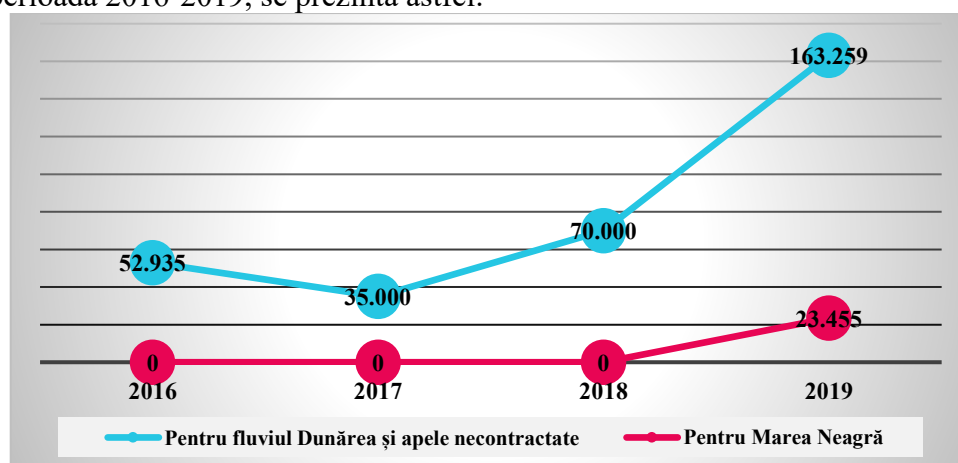
Zona de pescuit	2016	2017	2018	2019
	TAC (kg)	TAC (kg)	TAC (kg)	TAC (kg)
Dunăre - pescuit recreativ	146.900	146.900	146.900	146.900
Prut - pescuit recreativ	33.900	25.900	25.900	25.900
Lacuri Olt - pescuit recreativ	-	97.650	101.250	-
TOTAL	180.800	270.450	274.050	172.800

▪ **Eliberarea permiselor de pescuit recreativ pentru fluviul Dunărea și apele necontractate, în perioada 2016-2019:**

Numărul de permise pentru pescuitul recreativ, eliberate direct către pescari în perioada 2016-2019, a crescut de cca. 3 ori, de la 52.935 în anul 2016 la 163.259.

Cauza principală pentru care a crescut numărul de permise eliberate a fost interesul crescut al populației pentru practicarea pescuitului, ca urmare a eliminării taxei de eliberare a permiselor prin Legea nr. 1/2017, coroborat cu lipsa implementării unor criterii de acordare a acestora care să asigure echilibrul dintre numărul de permise eliberate și resursele acvatice existente.

Evoluția numărului de permise pentru pescuitul recreativ, eliberate de ANPA direct către pescari, în perioada 2016-2019, se prezintă astfel:

Sursa datelor: ANPA

ANPA nu cunoaște care a fost impactul practicării, în perioada 2016-2018, a pescuitului recreativ/sportiv, asupra resurselor acvatice vii, respectiv nu cunoaște numărul posesorilor de permis care au participat efectiv la partide de pescuit și volumul capturilor reținute de aceștia, întrucât pentru perioada 2016-2018 pescarii recreativi nu aveau obligația raportării capturilor realizate prin intermediul fișelor de captură.

Această deficiență a cadrului legal de reglementare a fost eliminată ca urmare a modificării și completării Ordinului MADR nr. 60/2016 prin Ordinul nr.252/29.03.2019 care a introdus obligativitatea pescarilor recreativi de a raporta situația capturilor.

Pentru a exemplifica posibilul impact al pescuitului recreativ asupra resursei acvatice vii, în anul 2019 auditul a estimat volumul capturii ce putea fi reținută de pescarii din fluviul Dunărea și apele necontractate, pornind de la faptul că fiecare pescar cu permis, ar putea să efectueze o singură partidă de pescuit, o singură zi pe an și să rețină captura maximă de 5 kg de pește pe zi (conform art. 24 lit. e din OUG nr. 23/2008).

Volumul estimat al capturii ce ar putea fi reținut de pescari, în condițiile în care toți posesorii de permis pescuiesc o singură zi pe an, ar putea fi de 816.295 kg de pește (163.259 permise eliberate x 5kg de pește/zi = 816.295 kg pește), ceea ce reprezintă o presiune considerabilă asupra resursei

acvatice vii raportată la captura totală admisibilă (TAC) de 172.800 kg pentru anul 2019, stabilită pentru aceste zone de pescuit prin Ordinul 243/2019.

În concluzie, numărul mare de permise eliberate de ANPA pentru fluviul Dunărea și apele necontractate în anul 2019, poate avea consecințe negative asupra stocurilor de pești astfel încât să se ajungă sub limita de siguranță biologică.

2.2.2 Accesul la resursele acvatice vii din habitatele piscicole naturale contractate de asociațiile de pescari

Începând cu anul 2017, a fost îmbunătățit cadrul legal de reglementare a accesului la resursele acvatice vii din domeniul public al statului în vederea practicării pescuitului recreativ și contractarea către asociațiile de pescari recreativi, a zonelor de pescuit/habitatelor piscicole naturale, în vederea utilizării resurselor acvatice vii, prin emiterea Ordinului MADR nr. 60/2017.

Astfel, au fost organizate trei sesiuni de atribuire a zonelor de pescuit, în urma cărora au fost încheiate 83 de contracte cu asociațiile de pescari recreativi, prin intermediul cărora asociațiile de pescari recreativi, își asumă obligații în ceea ce privește organizarea, supravegherea și controlul activităților de pescuit recreativ în habitatele piscicole naturale contractate pe o perioadă determinată de timp (10 ani).

În habitatele piscicole contractate către asociațiile de pescari, pescuitul se poate practica atât de către pescarii membrii ai asociației, cât și de către pescarii neafiliați care achită tariful de acces în zona de pescuit, conform regulamentului asociației de pescari care deține contractul.

Permisul de pescuit recreativ eliberat de către o asociație de pescari, emis de ANPA, este valabil atât pentru zona/zonelor pentru care asociația a încheiat contracte pentru utilizarea resurselor acvatice vii în scop recreativ, cât și pentru zona/zonelor pentru care alte asociații au încheiat contracte, pe bază de reciprocitate, fără a se depăși capacitatea anuală de pescuit stabilită pe bază de studii științifice de specialitate.

Măsurile adoptate de conducerea ANPA cu privire la contractarea către asociațiile de pescari, a zonelor de pescuit recreativ în vederea utilizării resurselor acvatice vii, au avut impact pozitiv, atât din punct de vedere al protecției, conservării și exploatarei resursei acvatice, cât și din punct de vedere economic, întrucât asociațiile de pescari recreativi care dețin contract de utilizare a resurselor acvatice vii, pe baza contractului și a planului de management al zonei contractate au următoarele obligații:

- să asigure protecția, conservarea și exploatarea durabilă a resursei acvatice din zona de pescuit atribuită

- să achite de 25% din suma cotizațiilor de membru încasate de la membrii săi, precum și un procent de 25% din sumele încasate de către asociațiile de pescari recreativi de la nemembrii cărora li se acordă dreptul de pescuit pe zonele de pescuit contractate. Astfel, în perioada 08.03.2017 - 31.12.2019, ANPA a încasat de la asociațiile de pescari care dețin contracte pentru utilizarea resurselor acvatice vii și a virat la bugetul de stat suma de 6.835.530 lei.

2.3 Analiza atribuirii drepturilor de pescuit recreativ din habitatele piscicole din Rezervația Biosferei Delta Dunării, aflate în administrarea ARBDD

Atribuirea dreptului de pescuit recreativ din habitatele piscicole naturale din perimetrul Rezervației Biosferei Delta Dunării se face în baza unui permis nominal, înseriat și netrasmisibil, emis și eliberat anual de către ARBDD, în calitate de administrator al resursei acvatice vii din rezervație, fără perceperea de taxe și tarife.

Pescuitul recreativ se practică în 31 de zone de pescuit, nominalizate prin ordinul comun al MADR și MMP privind aprobarea condițiilor de practicare a pescuitului recreativ/sportiv, regulamentului de practicare a pescuitului recreativ/sportiv și modelelor permiselor de pescuit recreativ/sportiv în ariile naturale protejate (nr. 159/1266/2011), cu maximum 4 undițe sau 4 lansete, iar captura maximă pe care o poate reține un pescar este 5 kg de pește/zi.

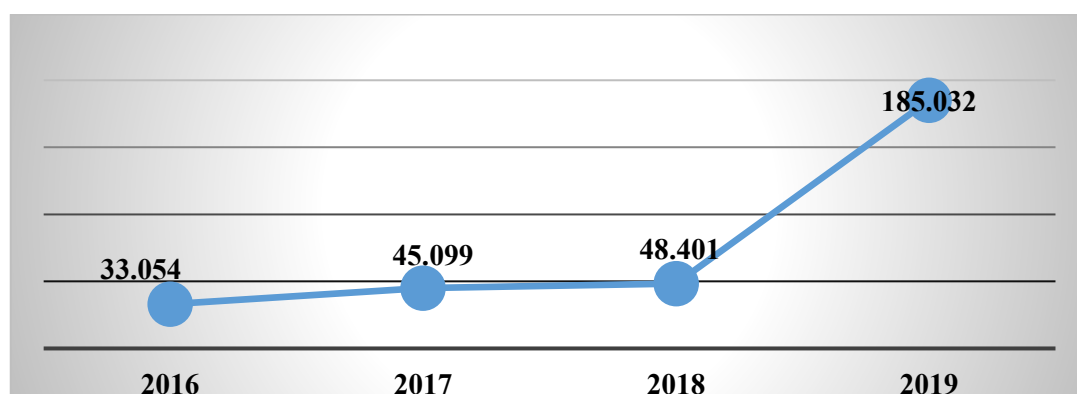
- **Eliberarea permiselor de pescuit recreativ pentru habitatele piscicole naturale din Rezervația Biosferei Delta Dunării, în perioada 2016-2019**

ARBDD eliberează permisele de pescuit recreativ în sistem electronic, prin aplicația online de pe pagina de internet a instituției, prin automatele de permise (program non-stop) instalate la sediul ARBDD; prin Centrele de Informare din perimetrul Rezervației Biosferei Delta Dunării (Chilia Veche, Sulina, Crișan).

Numărul de permiselor pentru pescuitul recreativ eliberate de ARBDD în perioada 2016 - 2019 a crescut de cca. 5 ori, de la 33.054 în anul 2016 la 185.032 în anul 2019.

Motivul principal pentru care numărul de permise eliberate a crescut a fost reprezentat de interesul crescut al populației pentru practicarea pescuitului, ca urmare a eliminării taxei de eliberare a permiselor prin Legea nr. 1/2017, coroborat cu lipsa implementării unor criterii de acordare a acestora prin care să se asigure echilibrul dintre numărul de permise eliberate și resursele acvatice existente.

Evoluția numărului de permise pescuit recreativ eliberate de ARBDD în perioada 2016-2019, se prezintă astfel:

Sursa datelor: ARBDD

ARBDD nu a respectat recomandările ICDEAPA Galați privind numărul maxim de permise care pot fi eliberate pentru pescuitul recreativ, astfel încât să se asigure exploatarea durabilă a resursei acvatice vii. Numărul de permise eliberate în anul 2019 pentru pescuitul recreativ a depășit cu 155.032 numărul maxim de 30.000 de permise, recomandat de institutul de cercetare științifică ICDEAPA Galați pentru asigurarea exploatarea durabilă a resursei acvatice vii.

ARBDD nu efectuează monitorizarea volumului capturilor reținute de către pescarii recreativi/sportivi, deoarece Ordinul comun al MADR și MMP nr. 159/1266/2011 privind pescuitului recreativ/sportiv în perimetrul RBDD, nu prevede obligativitatea pescarilor recreativi/sportivi de a raporta volumul capturilor reținute prin intermediul fișei de captură și informații privind partidele de pescuit efectuate (spre exemplu: zona de pescuit, data ș.a).

2.4 Analiza atribuirii drepturilor de pescuit comercial în habitatele piscicole naturale din România

Atribuirea drepturilor de pescuit comercial se face de către administratorii resursei acvatice vii, respectiv ANPA și ARDBB în baza permiselor, licențelor și autorizațiilor de pescuit, în funcție de aria de competență, așa cum este reglementat prin Ordinul MADR nr. 807/2016 și Ordinul comun al MADR și MM nr.126/807/2017.

2.4.1 Pescuitul comercial în ape interioare:

Pescuitul comercial în apele interioare se desfășoară în bazinele acvatice naturale ce constituie domeniul public al statului: Dunăre, și Rezervația Biosferei Delta Dunării, râul Prut, râul Siret etc.

Pescuitul în ape interioare este o activitate tradițională în care se folosesc unelte de pescuit fixe sau mobile și ambarcațiuni de pescuit mici, construite în general din lemn. În apele interioare nu se practică pescuitul de captură mecanizat.

Captura totală admisibilă (TAC) alocată pentru pescuitul comercial în apele interioare pentru

perioada 2016 -2019 se prezintă astfel:

Zona de pescuit	Cotele de pescuit pentru pescuitul comercial în ape interioare (TAC)/tone			
	Ordinul nr. 284/2016	Ordinul nr. 13/2017	Ordinul nr. 546/2018	Ordinul nr. 243/2019
1. TAC - Rezervația Delta Dunării (fără zona Mării Negre)	4.206,57	3.914,99	4.469,50	3.825,97
2. TAC - Dunăre, Prut, Olt, Siret	1.350,47	1.243,82	1.240,22	1.240,22
Dunăre	1.087,50	1.087,50	1.087,50	1.087,50
Prut - pescuit comercial	59,60	50,60	50,60	50,60
Lacuri Olt - pescuit comercial	182,95	85,30	81,70	81,70
Siret	20,42	20,42	20,42	20,42
TOTAL (1+2)	5.557,04	5.158,81	5.709,72	5.066,19

Sursa datelor: ANPA

Conform datelor colectate de ANPA de la pescarii comerciali prin intermediul declarației de descărcare, volumul total al capturilor din pescuitul comercial realizate în perioada 2016-2019, se prezintă astfel:

Anii	Captură totală pescuit comercial în ape interioare (tone)			TAC Dunăre, Prut, Olt, Siret (tone)	TAC RBDD (tone)	Pondere Capturii realizate față de TAC %		
	Dunăre, Prut, Olt, Siret	RBDD	Total			Dunăre, Prut, Olt, Siret	RBDD	Total
<i>0</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3=1+2</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6=1/4*100</i>	<i>7=2/5*100</i>	<i>8=(1+2)/(4+5)*100</i>
2016	363,50	*)	-	1.350,47	4.206,57	26,91	-	-
2017	367,01	3.141,09	3.508,10	1.243,82	3.914,99	29,50	80,23	68,00
2018	429,28	3.045,92	3.475,20	1.240,22	4.469,50	34,61	68,15	60,86
2019	560,06	3.236,70	3.796,76	1.240,22	3.825,97	45,15	84,60	74,94

Sursa datelor: ANPA (*) pentru anul 2016 nu au fost furnizate datele pentru RBDD)

Volumul capturilor realizate din pescuitul comercial în rezervație, față de limita maximă a capturii totale admisibile (TAC) stabilite prin ordine ale MADR la recomandarea institutelor de cercetare științifice din domeniul piscicol, s-a situat, în perioada 2017-2019, între minim 68,15% din TAC și maxim 84,60% din TAC, în timp ce volumul capturilor realizate din activitatea de pescuit comercial în apele interioare (Dunăre, Prut, Olt, Siret) a fost cuprins între minim 26,91% din TAC (în anul 2016) și maxim 45,15% din TAC (în anul 2019).

Din analiza capturilor realizate în perioada auditată, rezultă că pescuitul comercial practicat în apele interioare este sustenabil, însă având în vedere că volumul capturilor raportate, în perioada 2016-2019 din apele interioare (Dunăre, Prut, Olt, Siret), s-a situat mult sub nivelul capturii totale admisibile (maxim 45,15% din TAC), auditul a reținut următoarele:

- există un risc ridicat în ceea ce privește realitatea capturilor raportate;
- managementul ANPA nu a analizat cauzele pentru care nivelul capturilor declarate de pescarii comerciali, în perioada auditată, s-au situat la un nivel atât de redus față de captura totală admisibilă și nu a întreprins măsuri concrete în vederea diminuării/eliminării riscului de declarare nereală, în contextul în care nedeclararea capturilor reale îi dezavantajează pe pescarii onești și poate contribui la amplificarea fenomenului de evaziunea fiscală.

Rezervația Delta Dunării este principala zonă de pescuit comercial în apele interioare a României, peste 85% din totalul capturilor raportate provin din această zonă de pescuit.

Administrația rezervației nu a executat periodic lucrări de întreținere a canalelor navigabile din Rezervația „Delta Dunării”, ceea ce a făcut ca accesul la zonele de pescuit a ambarcațiunilor licențiate, nominalizate în autorizația de pescuit, să fie îngreunat de colmatarea canalelor.

ARBDD nu a implementat și monitorizat Planul de management al rezervației aprobat prin HG nr. 763/2015.

La data prezentului audit, după cinci ani de la aprobare, Planul de management al rezervației se află în curs de revizuire în cadrul proiectului „Revizuirea planului de management și a regulamentului RBDD”, finanțat prin Programul Operațional Infrastructură Mare 2014 -2020, *Axa Prioritară 4 - Protecția mediului prin măsuri de conservare a biodiversității, monitorizarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate istoric, Obiectivul 4.1 Creșterea gradului de protecție și conservare a biodiversității și refacerea ecosistemelor degradate.*

Din răspunsurile la chestionarul adresat pescarilor care desfășoară activități de pescuit comercial la scară redusă în apele interioare (Dunăre și rezervația Delta Dunării) a rezultat că accesul ambarcațiunilor licențiate la zonele de pescuit, din RBDD, nominalizate în autorizația de pescuit este îngreunat de colmatarea canalelor navigabile. Dintre acestea exemplificăm: •canalele de legătură ale lacului Razim cu Brațul Sf. Gheorghe • canalul Ivancea - care face trecerea din brațul Dunării (Sf. Gheorghe) spre zona de pescuit reprezentată de lacul Roșu; •canalul Palade care face trecerea din brațul Dunării spre o altă zonă de pescuit, reprezentată de Meleaua Sf. Gheorghe.

Reprezentanții pescarilor au semnalat că în ultimii ani se înregistrează un declinul al populațiilor de pește și o reducere a diversității resurselor acvatice vii, ca urmare a existenței unor factori cu impact negativ asupra resursei acvatice vii din rezervație, cum ar fi traficul navelor și ambarcațiunilor cu motor, pentru care nu a fost restricționată puterea motoarelor, precum și existența în perimetrul rezervației a unor construcții neautorizate.

În prezent, regulile privind accesul și circulația navelor și ambarcațiunilor pe canalele și lacurile interioare din perimetrul Rezervației Biosferei "Delta Dunării" sunt reglementate prin HG nr. 538/2015, prin care au fost stabilite limitări ale vitezei navelor și ambarcațiunilor admise în perimetrul rezervației, fără a restricționa puterea motoarelor acestora.

În acest context auditul reține următoarele:

- limitarea vitezei navelor și ambarcațiunilor care au acces în perimetrul rezervației, fără a limita puterea maximă a motoarelor din dotarea acestora, este insuficientă pentru a asigura protecția mediului, în general și a resursei acvatice vii, în special, întrucât există un nivel ridicat de risc ca navele și ambarcațiunile cu motoare puternice să depășească limitele de viteză admise în rezervație.
- activitățile neautorizate desfășurate în perimetrul RBDD, precum și construcțiile neautorizate, reprezintă un factor negativ asupra mediului și implicit, asupra resursei acvatice vii din RBDD.

2.4.2 Pescuitul comercial marin

Pescuitul comercial marin se efectuează exclusiv în Marea Neagră, cu nave și ambarcațiuni care alcătuiesc flota de pescuit a României.

Navele și ambarcațiunile care desfășoară activitatea de pescuit comercial trebuie să dețină autorizația și permisul de pescuit, eliberate de către administratorul resursei acvatice vii, precum și licența de pescuit eliberată numai de către ANPA (inclusiv pentru rezervația biosferei Delta Dunării).

Toate navele și ambarcațiunile de pescuit care desfășoară activitatea de pescuit comercial trebuie să fie înregistrate în *Fișierul navelor și ambarcațiunilor de pescuit* pe categorii, dimensiune, puterea motorului, tipul de activitate și tehnica de pescuit, zona de pescuit, proprietarul. Toate aceste informații sunt necesare pentru a se stabili efortul de pescuit exercitat de flotă.

Din analiza datelor înscrise la 31.12.2018 în *Fișierul navelor*, auditul reține că 37 de nave/ambarcațiuni din totalul celor 138 active (care dețin licență de pescuit) reprezentând 26% din totalul flotei active de pescuit, au fost construite înainte de anul 1990, în perioada cuprinsă între anul 1965 și anul 1989 și numai 17 nave/ambarcațiuni (ceea ce reprezintă 12,31% din totalul flotei de pescuit active) au fost construite în perioada 2016-2018.

Pentru modernizarea și eficientizarea flotei de pescuit prin Programul operațional POPAM 2014-2020 măsura *I.21 Eficiența energetică și atenuarea schimbărilor climatice*, proprietarii navelor/ambarcațiunilor de pescuit marin au avut posibilitatea de a obține finanțare pentru înlocuirea sau modernizarea motoarelor ambarcațiunilor pe care le dețin.

Deși, aproximativ 26% dintre navele/ambarcațiunile care alcătuiesc flota de pescuit au o

vechime mai mare de 30 de ani, fiind dotate cu motoare energofage, măsura nu a prezentat interes pentru beneficiari (proprietarii navelor/ambarcațiunilor de pescuit). Principalul motiv pentru care aceștia nu au fost interesați a fost reprezentat de quantumul de cofinanțare a investiției de minim 70% pe care trebuie să îl asigure. Ca urmare, DGP AMPOP a constatat necesitatea de realocare a unor sume între Prioritățile Uniunii și a procedat la modificarea programului operațional, prin realocarea sumelor aferente acestora către alte priorități.

▪ **Colectarea, gestionarea și transmiterea datelor privind pescuitul**

ANPA trebuie să asigure colectarea, gestionarea și transmiterea datelor din sectorul pescuitului în sistemul informatic comunitar, conform prevederilor Regulamentului (CE) nr.199/2008 al Consiliului al cărui obiectiv principal este sprijinirea consultanței științifice pentru elaborarea PCP.

Din verificările efectuate a rezultat că, la data prezentei acțiuni de audit, ANPA nu a dezvoltat și implementat un sistem informatic integrat care să gestioneze baza de date naționale a resurselor acvatice vii și care să faciliteze raportarea datelor conform cerințelor UE.

Această bază de date, în prezent, este gestionată de ANPA prin intermediul mai multor aplicații și/sau fișiere de tip Excel independente între ele, administrate de către compartimente distincte de la nivel teritorial, fără posibilitate conectării/operării/ vizualizării de la sediul central, astfel:

- Aplicația software VMS - sistemul de monitorizare al navelor;
- Aplicația software ERS - destinată verificării operațiunilor de pescuit transmise prin jurnalul de bord electronic;
- Aplicația software MINN – destinată managementului capturilor;
- Aplicație software Registrul Navelor – care generează fișierul navelor

▪ **Flota de pescuit a României, la Marea Neagră**

Începând cu anul 2007 flota de pescuit a României face parte integrantă din flota de pescuit comunitară și se supune reglementărilor legale europene privind conservarea și exploatarea durabilă a resurselor piscicole în conformitate cu Politica Comună în domeniul Pescuitului.

Prin Regulamentul (CE) nr. 2371/2002, începând cu data de 31 decembrie 2002 a fost „înghețată” capacitatea totală a flotei comunitare cu scopul de a menține un echilibru stabil între capacitatea de pescuit și resursele acvatice disponibile.

Pentru punerea în aplicare a legislației europene, România a adoptat și implementat Planul pentru ajustarea efortului de pescuit (OMADR nr. 444/2009, abrogat prin OMADR nr.107/2010).

La data implementării Planului de ajustare a efortului de pescuit, conform datelor înscrise în fișierul navelor și ambarcațiunilor de pescuit, flota de pescuit a României la Marea Neagră era formată din 441 de nave și ambarcațiuni cu un tonaj de 2.604,86 GT și o putere a motoarelor de 8.691,79 kW.

Întrucât prin Fondul european pentru pescuit (FEP) au fost alocate ajutoare publice nerambursabile pentru încetarea activităților de pescuit și casarea navelor și ambarcațiunilor de pescuit considerate a fi greu sau imposibil de modernizat, în sensul că erau foarte vechi, energofage, fără spații de depozitare și prelucrare, operatorii economici au preferat casarea navelor, în detrimentul dezvoltării pescuitului comercial.

Consecințele implementării planului de ajustare a efortului de pescuit au avut repercusiuni asupra sectorului pescăresc, în sensul reducerii efortului de pescuit deținut de România la data aprobării planului de ajustare și a diminuării capacității de producție obținute/realizate din pescuitul comercial marin.

Prin implementarea planului de ajustare a efortului de pescuit s-a diminuat substanțial capacitatea de pescuit a flotei românești, România având repartizată, potrivit prevederilor Regulamentului (CE) nr.1380/2013 privind PCP, cea mai mică limită a nivelului de pescuit din Europa, exprimat în tonaj maxim și putere a motoarelor (kw), respectiv 1.908 GT și 6.356 Kw ;

Ca urmare implementării reglementărilor legale prezentate mai sus, precum și din datele furnizate de ANPA, la data de 31.07.2019 în Fișierul navelor și ambarcațiunilor erau înregistrate un număr de 166 de ambarcațiuni (122 ambarcațiuni active, un număr de 44 ambarcațiuni inactive), cu tonaj de 1.533,81 GT și putere a motoarelor de 6.350,19 KW.

Comparativ cu România, o altă țară membră UE care practică pescuitul la Marea Neagră este Bulgaria, căreia, prin Regulamentul (UE) 1380/2013 privind PCP i s-a alocat o capacitate de pescuit

de 10 ori mai mare decât cea a României și anume, un tonaj de 7.250 GT și o putere de 62.708 Kw.

Desfășurarea activității de pescuit comercial, atât marin cât și cel din ape interioare, necesită existența unor punctelor de debarcare (PD) care să asigure facilități și dotări tehnice adecvate, în vederea efectuării transferului, păstrării și prelucrării primare a capturilor, în condiții de respectare a normelor sanitar – veterinar, în vederea expedierii spre centrele de primă vânzare (CPV).

În prezent, în România nu există porturi specializate destinate activității de pescuit, iar navele și ambarcațiunile care operează în Marea Neagră utilizează ca puncte de debarcare pentru capturi porturile comerciale Constanța, Mangalia, Olimp, Costinești, Cap Midia, Sfântu Gheorghe și Sulina, dar în nici unul din aceste porturi nu există infrastructura necesară porturilor pescărești: dane specializate, locații pentru organizarea primei vânzări a peștelui dotate cu depozite, apă curentă, gheață, spații frigorifice, ș.a.

Infrastructură nespecializată pentru port pescăresc:

Nave de pescuit acostate în Portul Tomis

Nave de pescuit acostate în Portul Cap Midia

Conform prevederilor HG nr. 545/2010, ANPA este autoritatea publică care are responsabilități și atribuții în realizarea investițiilor pentru infrastructura aferentă punctelor de debarcare, a centrelor de primă vânzare, a adăposturilor pescărești, ș.a, investiții care pot avea ca sursă de finanțare FEPAM și/sau alocări bugetare.

Deși, ANPA a primit în administrare prin HG nr. 601/2006, de la Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului, un teren proprietate publică a statului, în suprafață de 10 ha, amplasat în Portul Midia și a elaborat, încă din anul 2006, un proiect pentru modernizarea unui port pescăresc, ce urma să fie dotat cu toată infrastructura specifică desfășurării activităților de pescuit la Marea Neagră, denumit *Modernizarea portului Midia prin realizarea de facilități pentru desfășurarea activităților specifice pescuitului*, acesta nu a fost realizat până la data efectuării prezentului audit.

Din datele furnizate de ANPA în timpul misiunii de audit, rezultă că au fost efectuate studiile de fezabilitate necesare demarării proiectului, studii ce urmează a fi transmise către organul ierarhic superior (MADR) în vederea alocării surselor de finanțare.

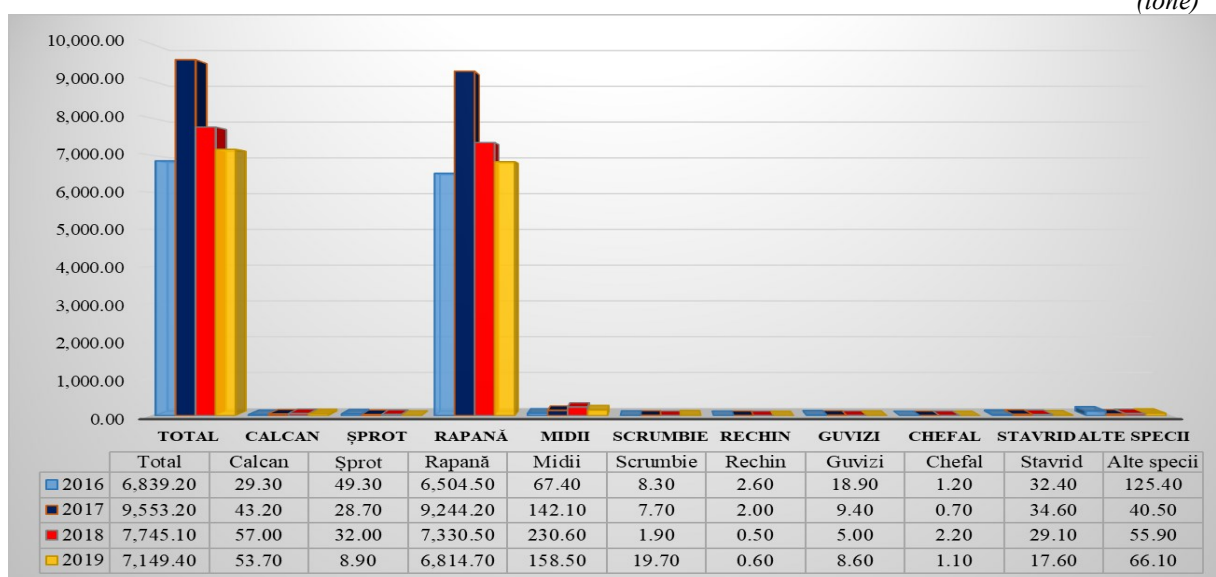
Una din posibilele soluții pentru finanțarea proiectului *Modernizarea portului Midia prin realizarea de facilități pentru desfășurarea activităților specifice pescuitului* o poate reprezenta programele derulate prin FEPAM, respectiv măsura I.23 *Porturi de pescuit, locuri de debarcare, centre de licitații și adăposturi – investiții de îmbunătățire a infrastructurilor porturilor de pescuit și a centrelor de licitații sau a locurilor de debarcare și a adăposturilor, investiții pentru îmbunătățirea siguranței pescarilor*.

Din Rapoartele anuale de implementare a POPAM întocmite pentru perioada 2015-2018, rezultă că, în această perioadă, măsura nu a prezentat interes pentru autoritățile publice centrale și locale, nefiind depusă nicio cerere de finanțare în acest sens, principala cauză constând în faptul că această măsură se poate finanța numai modernizarea infrastructurii deja existente și nu crearea de noi porturi de pescuit, locuri de debarcare sau centre de licitații deși quantumul sprijinului financiar pentru autorități publice este de 100%.

▪ **Capturile din Marea Neagră**

Situație capturilor la Marea Neagră, pentru principalele specii de pește, se prezintă astfel:

(tone)

Sursa datelor: ANPA- DPIM

Având în vedere că Marea Neagră este o mare continentală, și că stocurile de pește sunt exploatare atât de țări din Uniunea Europeană, dar și de țări din afara UE, respectiv Turcia, Ucraina, Georgia și Federația Rusă, începând cu anul 2008, UE a stabilit în fiecare an, cote autonome pentru stocurile de calcan și de șprot.

Astfel, pentru perioada auditată, România a avut alocată o cotă totală admisibilă de exploatare a calcanului, la fel ca și Bulgaria, care a fost de 43 de tone pentru anii 2016, 2017 și 57 de tone pentru anii 2018, 2019. În cadrul Sesiunii anuale a Comisiei Generale pentru Pescuit în Mediterană și Marea Neagră (GFCM), organizată în luna noiembrie 2019, delegația României a solicitat ca pentru perioada 2020-2022 cota anuală de pescuit la calcan a României, respectiv a Bulgariei, să fie majorată la 75 de tone/an. În urma acestor negocieri, s-a convenit ca pentru UE să se atribuie o cotă anuală de 150 tone calcan pentru anii 2020, 2021 și 2022, din care 75 tone/an revin României și 75 tone/an Bulgariei.

În ceea ce privește cotele pentru specia șprot, întrucât acestea au înregistrat valori stabile, Comisia Generală pentru Pescuit în Mediterană și Marea Neagră (GFCM) a propus menținerea unei limite a capturii de 11.475 tone, din care 70% alocată Bulgariei și 30% României. Astfel, în perioada auditată, pentru România limita de captura a fost de 3.442,5 tone/an.

Specia șprot nu prezintă interes pentru pescarii comerciali din România, capturile realizate de aceștia în perioada auditată s-au situat mult sub limita de captură alocată României de 3.442,5 tone anual, fiind cuprinse între 8,9 tone în anul 2019 (**0,26%** din limita maximă de captură) și 49,3 tone în anul 2016 (**1,43%** din limita maximă de captură).

Interesul scăzut manifestat de pescarii comerciali din România pentru exploatarea șprotului este determinat de valoarea economică scăzută a acestei specii, costurile mari pentru capturare și de slaba dezvoltare a activității de procesare a peștelui în scopul valorificării superioare a acestuia.

Din datele furnizate de către ANPA se constată că, pentru specia de calcan, cota de captură alocată a fost realizată, fiind o specie cu valoare economică mare, comparativ cu captura la specia șprot - la care s-au raportat valori deosebit de scăzute.

Totodată, ca urmare a creșterii interesului pentru consumul de rapană și implicit a valorii economice a acesteia, captura de rapană a înregistrat o creștere semnificativă în ultimii ani, cu tendință de exploatare excesivă.

Astfel, capturile de rapană raportate au înregistrat valori cuprinse între 6.504,5 tone în anul 2016 și 6.814 tone în anul 2019, valoarea cea mai mare a capturii fiind raportată pentru anul 2017, respectiv 9.244 tone. Anual, captura de rapană a reprezentat cca 95% din captura raportată din pescuitul comercial la Marea Neagră.

Pentru asigurarea protecției și exploatării durabilă speciei de rapană, prin ordinele comune ale MADR și MM au fost introduse măsuri de reglementare a efortului de pescuit, stabilindu-se cotele de captura admisibilă, care, pentru perioada auditată a avut valori cuprinse între 5.000 tone/an pentru anul 2016 și 10.000 tone/an pentru anul 2019. Celelalte capturi de la Marea Neagră sunt reprezentate de specii specifice (scrumbie, stavrid, guvid, ș.a) care au o pondere redusă în totalul capturilor anuale.

În contextul celor prezentate, auditul reține că este importantă menținerea măsurilor de reglementare a cotelor de captură totale admisibile pentru speciile care prezintă interes economic pentru pescuitul comercial, pentru a preîntâmpina supraexploatarea acestora.

2.5 Analiza susținerii resurselor acvatice vii din habitatele piscicole naturale prin programe de populare

2.5.1 Conservarea și protejarea resurselor acvatice vii din habitatele piscicole naturale cu excepția RBDD, prin programe pentru popularea de susținere

ANPA în calitate de administrator al resursei acvatice vii din habitatele piscicole naturale ale României, cu excepția RBDD, are atribuții privind finanțarea programelor pentru popularea de susținere a resurselor acvatice vii pe care le administrează în limita fondurilor disponibile.

În opinia cercetătorilor din cadrul institutului de cercetare – dezvoltare în domeniul piscicol (INCDDD Tulcea), care au participat la Grupul de dezbateri organizat de Curtea de Conturi în timpul misiunii de audit, popularea de susținere, în scop de conservare și pentru refacerea populațiilor speciilor amenințate din habitatele naturale, trebuie să se realizeze după ce s-a identificat și înlăturat cauza declinului (pierdere de habitat, degradare habitat, supraexploatare) și nu se recomandă entităților publice care administrează resursa acvatică vie să efectueze popularea de susținere a pescăriei comerciale și a pescăriei recreative.

Din verificările efectuate, auditul reține că, în perioada auditată, ANPA nu a finanțat niciun program de populare de susținere, pentru habitatele piscicole naturale necontractate către asociațiile de pescari (fluviul Dunărea, râurile Prut, Olt, Siret ș.a), precizând totodată că populările de susținere se realizează de la caz la caz, în funcție de necesitățile stabilite de către institutele de cercetare științifică din domeniul piscicol.

Potrivit răspunsurilor formulate de ANPA la Chestionarul nr. 1, a rezultat că principala cauză pentru care nu s-au derulat programe de populare de susținere a fost reprezentată de lipsa de alocare fonduri bugetare.

▪ Popularea de susținere a speciilor de pești din habitatele piscicole naturale contractate asociațiilor de pescari recreativi

Prin Ordinul MADR nr. 60/2017 *privind accesul la resursa acvatică vie în vederea practicării pescuitului recreativ*, s-a reglementat contractarea zonelor de pescuit către asociațiile de pescari recreativi, stabilindu-se în sarcina asociațiilor de pescari refacerea resursei acvatice din zona de pescuit contractată.

Potrivit art. 6 din OMADR nr. 60/2017 asociațiile de pescari efectuează acțiuni de populare de susținere a resursei acvatice vii pentru zonele de pescuit contractat, după caz, în funcție de recomandările institutelor de cercetare – dezvoltare din domeniul piscicol cuprinse în management pentru practicarea pescuitului recreativ .

Din datele și informațiile furnizate de către ANPA rezultă că în anul 2019, un număr de 28 de asociații de pescari recreativi/sportivi au efectuat populări de susținere a resursei acvatice vii din zonele de pescuit pentru care au încheiat contract de utilizare a resursei, în principal pentru speciile de ciprinide (crap, caras ș.a).

▪ Popularea de susținere a speciilor de pești protejate (conform OUG nr. 57/2007 *privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice*)

În perioada auditată, ANPA nu a finanțat nici un program de populare de susținere a speciilor de pești protejate existente în ariile naturale protejate.

Managementul ANPA, în perioada auditată, nu s-a preocupat și implicat suficient pentru a identifica, prin intermediul unor studii științifice de specialitate, dacă este necesară popularea de susținere pentru speciile de pești vulnerabile/amenințate existente în habitatele piscicole naturale/ariile naturale protejate ale României, în vederea implementării unor programe de populare de susținere a acestor specii.

Precizăm că, potrivit OUG nr. 57/2007 *privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice*, în România, există 39 de specii de pești protejate pentru care nu au fost efectuate studii de științifice cu privire la necesitatea populării de susținere, după cum urmează:

- 25 de specii de pești protejate de interes comunitar, printre care: chișcar, scrumbia de Dunăre (alosa pontica), loștrița, clean dungat;
- 3 specii de pești strict protejate la nivel european, printre care se numără și șipul;
- 11 specii strict protejate la nivel național, printre care se numără: loștrița, roșioara de Pețea, cernușca, caracuda, șalău vărgat, guvid de balta.

▪ **Popularea de susținere a speciilor de sturioni**

Speciile de sturioni trăiesc în principal în Marea Neagră și migrează în amonte pe Dunăre și alte fluviu aferente mării, pentru a se reproduce.

Grigore Antipa a scris primul tratat științific despre peștii de la noi din țară, intitulat „Fauna Ihtiologică a României” (1909), în care un capitol a fost dedicat sturionilor.

Potrivit lucrării științifice menționate, speciile de sturioni la data elaborării tratatului nu erau amenințate cu dispariția, regăsindu-se în număr mare în fluviile aferente Mării Negre, Dunărea fiind cel mai bogat fluviu în sturioni.

De-a lungul timpului, populațiile de sturioni au scăzut semnificativ, principalele cauze ale diminuării populațiilor de sturioni au fost reprezentate de supraexploatarea determinată de importanța economică excepțională a acestor specii și de cererea mare de caviar, precum și de pierderea habitatelor și întreruperea migrării către zonele de reproducere.

Dunărea inferioară (sectorul: Porțile de Fier - Marea Neagră) este singurul areal din Uniunea Europeană în care sturionii cresc și se reproduc în mod natural.

Având în vedere declinul continuu al populațiilor speciilor de sturioni și evoluția capturilor de sturioni înregistrate în România, după anul 2000 a fost adoptat cadrul de reglementare cu privire la conservarea populațiilor de sturioni din apele naturale și dezvoltarea acvaculturii de sturioni din României, constituit din următoarele acte normative:

- OMADR nr. 262/2006, *privind conservarea populațiilor de sturioni din apele naturale și dezvoltarea acvaculturii de sturioni din România*, prin care a fost interzis pescuitul în scop comercial al speciilor de sturioni, pentru o perioadă de 10 ani și adoptat programul de repopulare și/sau de populare de susținere cu puiet de sturioni a căror reproducere în mediul natural este deficitară.

- Ordinul comun al MADR și MMP nr. 84/1302/2012 *privind măsurile de refacere și conservare a populațiilor de sturioni din habitatele piscicole naturale și dezvoltarea acvaculturii de sturioni în România*, care a abrogat OMADR nr. 262/2006, prin care se reglementează următoarele aspecte:

- ✓ interzicerea pescuitului în scop comercial al speciilor de sturioni;
- ✓ adoptarea de programe de repopulare și/sau de populare de susținere cu puiet de sturioni;
- ✓ monitorizarea stării populațiilor de sturioni din bazinul Dunării.

- Ordinul comun al MADR și MMP nr. 545/715/2016 *privind măsurile de refacere și conservare a populațiilor de sturioni din habitatele piscicole naturale*, care a abrogat Ordinul comun nr. 84/1302/2012, prin care se reglementează interzicerea pescuitului în scop comercial al speciilor de sturioni până în anul 2021 și monitorizarea stării populațiilor de sturioni din bazinul Dunării.

În conformitate cu cadrul legal de reglementare prezentat, în perioada 2006 – 2009, MADR prin ANPA a derulat Programul de populare de susținere a Dunării inferioare cu puiet de sturioni, care a avut ca obiectiv principal asigurarea conservării populațiilor de sturioni și menținerii diversității genetice a acestora. În cadrul acestui Program au fost efectuate populări cu 432.898 pui de sturioni din speciile păstrugă, morun, nisetru și cegă.

În perioada 2013 – 2015, MADR a finanțat prin intermediul POP 2007 – 2013 un proiect pilot ”Evaluarea supraviețuirii și a răspândirii în Marea Neagră a puilor de sturioni din speciile amenințate critic, lansate în Dunărea inferioară”, implementat de către Universitatea ”Dunărea de Jos” Galați.

În urma derulării cercetărilor din cadrul acestui proiect s-au desprins următoarele concluzii:

- *exemplarele sălbatice din populațiile a trei specii de sturioni investigate (păstrugă, morun și nisetru) prezintă o diversitate genetică mare, ceea ce este un indiciu că acestea continuă să aibă un potențial ridicat de refacere și redresare dacă sunt lăsate suficient timp pentru ca structura de vârste să se refacă pe cale naturală.*

- *având în vedere numărul impresionant de pui sălbatici de morun și de păstrugă de diferite vârste observați în cursul celor 5 campanii de pescuit de evaluare, efectuate la Sf. Gheorghe în cadrul acestui proiect pilot în anii 2014 și 2015, dovedește existența unui nivel al reproducerii naturale datorat măsurilor de stopare a pescuitului comercial adoptate în anul 2006, care va permite refacerea stocurilor acestor două specii pe cale naturală și se consideră că singura specie la care trebuie continuată popularea de susținere este specia nisetru.*

În afara acestui proiect pilot, nu s-au realizat, în perioada auditată, alte cercetări științifice pentru determinarea impactului pe care l-a avut programul de populare de susținere derulat în perioada 2006-2009, coroborat cu interzicerea pescuitului comercial în perioada 2006 – prezent, asupra stării stocului de sturioni din bazinul Mării Negre și în consecință, nu există informații actualizate în ceea ce privește succesul sau insuccesul acestor măsuri.

2.5.2 Conservarea și protejarea resurselor acvatice vii din habitatele piscicole naturale din RBDD, prin programe pentru popularea de susținere

Din verificările efectuate, auditul reține că ARBDD, în calitate de administrator al resursei acvatice vii din RBDD, nu a întreprins măsuri de conservare și protejare a resursei acvatice vii existente în perimetrul rezervației, cu excepția unei singure specii aflată în declin (specia șalău) și într-un singur habitat (lacul Razim-Sinoe), cu toate că Delta Dunării se confruntă cu declinul populațiilor de pește și reducerea diversității resurselor acvatice vii (sturioni, crap, știucă, lin, șalău etc.), ca urmare a supraexploatării, a poluării, a colmatării canalelor ș.a.

▪ **Popularea de susținere a speciei șalău din Lacul Razim - Sinoe**

Complexul lagunar Razim Sinoe reprezintă cel mai mare rezervor natural de specii de apă dulce al țării, dintre care specia șalău având cea mai mare valoare comercială. De-a lungul timpului în complexul lagunar Razim-Sinoe s-a înregistrat declinul populațiilor de șalău, ca urmare a supraexploatării acestei specii determinată de importanța comercială și a colmatării lacului ca urmare a nerealizării lucrărilor hidrotehnice.

În vederea conservării acestei specii, ARBDD în colaborare cu INCDDD Tulcea, derulează anual programul de reproducere naturală dirijată prin popularea cu icre embrionate de șalău produse în Baza de Cercetare Enisala.

Conform raportului de activitate al ARBDD, întocmit pentru anul 2018, acest program de reproducere natural dirijată prin popularea cu icre embrionate de șalău reprezintă o modalitate eficientă de susținere a acestei specii.

3. Evaluarea acvaculturii

ANPA este autoritatea publică cu responsabilități privind definirea și implementarea politicii naționale referitoare la acvacultură, având atribuții de eliberare a licențelor de acvacultură și de constituire a registrului unităților de acvacultură (RUA).

3.1 Analiza modului în care a fost organizată evidența amenajărilor piscicole deținute de instituțiile publice, precum și de societățile comerciale cu capital majoritar de stat

Conform prevederilor art. 43 alin. (6) din OUG nr. 23/2008, privind pescuitul și acvacultura, cu modificările și completările ulterioare, instituțiile publice, precum și societățile comerciale cu capital majoritar de stat, care dețin amenajări piscicole, aveau obligația de a comunica anual, Agenției Naționale pentru Pescuit și Acvacultură, inventarul amenajărilor piscicole de orice tip care sunt utilizate sau pot fi utilizate pentru desfășurarea activității de acvacultură.

ANPA nu a organizat evidența, la nivel național, a tuturor amenajărilor piscicole deținute de instituțiile publice și societățile comerciale cu capital majoritar de stat în care se desfășoară, sau se poate desfășura activitatea de acvacultură, prin centralizarea inventarelor acestor amenajări.

Conducerea MADR nu a solicitat agenției să depună toate eforturile necesare în vederea colectării de date și informații de la entitățile statului care aveau obligația să transmită inventarul amenajărilor piscicole de orice tip, care sunt utilizate sau pot fi utilizate pentru desfășurarea activității de acvacultură.

În consecință, la data auditului, nu se cunoaște situația reală a amenajărilor piscicole existente în domeniului public și privat al statului, din punct de vedere al exploatării, al stadiului de degradare și a viabilității acestora.

3.2 Analiza modului în care a fost organizat și gestionat Registrul unităților de acvacultură (RUA)

RUA are caracter administrativ și trebuie să cuprindă toate capacitățile de producție din acvacultură, fiind actualizat în funcție de modificările survenite referitoare la schimbarea proprietarului sau a administratorului, precum și capacitatea de producție și speciile cultivate.

S-a constatat faptul că RUA este organizat în mod defectuos din punct de vedere al înregistrării, evidențierii și prelucrării datelor și informațiilor referitoare la capacitățile de producție pentru care au fost eliberate licențe de acvacultură.

ANPA nu deține un program informatic integrat care să asigure gestionarea eficientă a informațiilor referitoare la acvacultura din România. Modalitatea de gestionare și stocare a datelor din registrul organizat la nivelul ANPA, privind evidența licențelor de acvacultură și capacităților de producție din acvacultură, este sub forma unui fișier de tip Excel, care, pe lângă numeroasele dezavantaje de ordin tehnic, nu asigură acuratețea și protecția datelor introduse.

De asemenea, este susceptibil de erori și riscuri de utilizare, cum ar fi: selecția și sortarea manuală a datelor sunt susceptibile de eroare umană; imposibilitatea de a genera, în mod automat, situații care să ofere informații corelate privind numărul de licențe valabile, totalul suprafețelor de teren pe care sunt amplasate amenajările pentru care au fost emise licențe, proprietarul/administratorul amenajărilor piscicole ș.a.

Unul dintre cele mai mari dezavantaje ale modului în care este organizat RUA este reprezentat de faptul că nu pot fi generate situații istorice cu privire la numărul licențelor valabile la sfârșitul fiecărui an, ANPA fiind în imposibilitatea furnizării informațiilor solicitate de audit cu privire la situația numărului de licențe valabile la 31 decembrie, pentru anii cuprinși în perioada 2016-2019.

Din analiza datelor înscrise în RUA, au fost identificate și unele puncte slabe în ceea ce privește modul de înregistrare și evidențiere al acestora, cum ar fi: menținerea în RUA a unităților de producție ale căror licențe au expirat, a unităților care au fost excluse ca urmare a propunerii organelor inspecție și control din cadrul ANPA, modul neunitar de înregistrare/scriere a datelor de identificare a proprietarilor/administratorilor amenajărilor piscicole pentru care s-a eliberat licența, fapt care îngreunează și poate genera erori în selecția/sortarea datelor din această coloană.

În concluzie, în lipsa unei proceduri operaționale care să reglementeze modul de organizare și de înregistrare a datelor în cadrul RUA, precum și a unei aplicații informatice care să gestioneze aceste date, situațiile generate prin prelucrare manuală a datelor din RUA prezintă un risc ridicat de denaturare.

3.3 Analiza modului de organizare și gestionare a datelor furnizate de către operatorii economici care dețin licențe de acvacultură

Potrivit cadrului legal de reglementare a activității de acvacultură, licența de acvacultură se eliberează în condițiile stabilite de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, aprobate prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale, la propunerea Agenției Naționale pentru Pescuit și Acvacultură.

ANPA eliberează licențe operatorilor economici, în condițiile Ordinului MADR nr. 332/2008, *privind înscrierea unităților de producție din acvacultură în registrul unităților de acvacultură și eliberarea licenței de acvacultură*, în baza documentației depuse de aceștia, în termen de 10 zile de la data solicitării și pe baza notei de constatare care atestă autenticitatea documentației depuse de solicitant. Deși procedura ANPA prevede pentru eliberarea licențelor termenul de 10 zile, emiterea autorizațiilor solicitate pentru eliberarea licenței durează cel puțin 30 zile pentru fiecare autorizație (fiind consecutive).

Auditul a reținut faptul că procedura de acordare a licențelor de acvacultură este complicată, fiind implicate mai multe autorități publice care eliberează autorizații privind protecția apelor, protecția mediului, înregistrare sanitar-veterinară, ceea ce necesită o perioadă mai mare de 60 de zile pentru obținerea licenței de acvacultură.

Licența de acvacultură este netransmisibilă și se acordă pe o perioadă nedeterminată, dar poate fi anulată sau suspendată pentru o perioadă de 90 de zile, în cazul în care operatorul economic nu mai respectă condițiile care au stat la baza eliberării licenței de acvacultură sau dacă folosește capacitatea de producție în alte scopuri decât cele declarate.

Din analiza datelor statistice furnizate de către operatorii economici care dețin licență de acvacultură auditul a reținut că există unități de acvacultură care nu raportează producție și folosesc amenajarea piscicolă în alte scopuri decât cele declarate la obținerea licenței, pentru care ANPA nu a luat măsuri de suspendare/anulare licențe și excludere din RUA.

Spre exemplu, unii agenți economici proprietari ai activelor aferente amenajărilor piscicole amplasate pe domeniul public al statului, de interes național și/sau județean, care dețin licență de acvacultură și contract de concesiune, utilizează amenajările piscicole în scop recreativ (pescuit recreativ) și nu valorifică domeniul public al statului (teren și apă) conform destinației acestuia, respectiv pentru desfășurarea activității de acvacultură, realizând o exploatare neeficace a potențialului piscicol.

Din analiza modului în care ANPA gestionează datele statistice furnizate de către operatorii economici care dețin licențe de acvacultură, auditul a reținut că entitatea publică nu deține informații privind activitatea de acvacultură a tuturor operatorilor economici, cum ar fi: modul de exploatare a suprafețelor licențiate, numărul operatorilor economici deținători de licență care exploatează amenajările, volumul producției totale obținute; volumul producției obținute pe specii ș.a.

Această deficiență a fost generată pe de o parte de cadrul legal deficitar de reglementare a activității de pescuit și acvacultură, reprezentat de OUG. nr. 23/2008 și Ordinul 332/200, care nu este suficient de cuprinzător pentru a asigura performanța activității de acvacultură, iar pe de altă parte, de lipsa de interes manifestată de către conducerea entității pentru a îmbunătăți cadrul legal în vederea implementării unui sistem de monitorizare a operatorilor economici prin care să se obțină informațiile necesare luării celor mai adecvate măsuri de adaptare a producției la cerințele pieței și pentru introducerea bunelor practici în acvacultură.

În acest sens, auditul a identificat lipsa de reglementare, cu privire la:

- obligativitatea instituită în sarcina deținătorilor de licențe de acvacultură pentru a desfășura activitate, a obține producție și raporta către ANPA producția obținută prin intermediul unei fișe de producție;

- stabilirea unui nivel minim al producției în funcție de tehnologiile de creștere utilizate și a zonei de bonitate piscicolă/productivitatea naturală a mediului stabilită de către institutele de cercetare în domeniul piscicol;

- obținerea/producerea de specii de calitate superioară și cu valoare economică (șalău, somn, știucă ș.a) în funcție de potențialul unității de producție;

- obligativitatea existenței în cadrul unităților de acvacultură a personalului specializat în domeniul pisciculturii (tehnician și/sau inginer piscicol).

3.4 Acvacultura în ape dulci

În România acvacultura se desfășoară exclusiv în ape dulci și se caracterizează din punct de vedere tehnologic prin două direcții: creșterea extensivă a ciprinidelor (crap, caras, novac, sânger ș.a) în policultură, în amenajări piscicole (heleșteie, iazuri și lacuri) și creșterea intensivă (mai ales a salmonidelor: - păstrăv indigen, păstrăv curcubeu, păstrăv fântânel).

▪ Creșterea extensivă a ciprinidelor în policultură

Din analiza situației privind sistemul de creștere utilizat de către unitățile de acvacultură/amenajări piscicole înscrise în RUA, auditul a reținut faptul că în România predomină utilizarea sistemului tehnologic de creștere extensivă, fiind utilizat de un număr de 635 de unități de acvacultură (cca. 69%), iar sistemul tehnologic de creștere intensivă este utilizat de un număr de 281 de unități de acvacultură (cca. 31%). Tehnologiile extensive au peste 50 de ani existență, se practică în bazine de pământ reprezentate de heleștee și iazuri și se bazează pe productivitatea naturală și/sau îmbogățită prin fertilizare și pe administrarea de hrană suplimentară. Aceste tehnologii presupun obținerea unor producții piscicole cu costuri de producție mici.

Producția de pește posibil de obținut în bazinele naturale nefurajate în funcție de nivelul de fertilizare se prezintă astfel:

Nivel de fertilizare	Producție piscicolă estimativă (kg/ha)
Fără fertilizare	100 - 500
Fertilizare slabă	500 - 1.000
Fertilizare medie	1.000 - 2.000
Fertilizare optimă	2.000 - 4.000

Sursa datelor: lucrare științifică - *Creșterea crapului și a altor specii de pești* (Ioan Bud, 2004, ediția 1, Editura Ceres)

Productivitatea piscicolă a mediului natural în România, poate atinge maxim 300 kg de pește la hectar, în funcție de zona geografică, așa cum rezultă din *Studiul pentru evaluarea productivității piscicole naturale teoretice* elaborat de SCDP Nucet, iar producția maximă la ha care poate fi obținută prin utilizarea unor tehnologii de creștere moderne, cu sisteme de hrănire specifice și oxigenare suplimentară, variază între 4.000-7.000 kg/ha.

Situația privind productivitatea piscicolă a mediului natural se prezintă astfel:

Zona climatică*)	Nivel minim Productivitate naturală (kg/ha)	Nivel maxim Productivitate naturală (kg/ha)
I.	200	300
II.	180	252
III.	156	203
IV.	142	163

*) **Zona I** - Arad, Bihor, Călărași, Constanța, Dolj, Giurgiu, Mehedinți, Teleorman, Timiș, Tulcea;
Zona II - Argeș, Brăila, Buzău, Dâmbovița, Galați, Ialomița, Ilfov, Mureș, Olt, Prahova, Vaslui, Vrancea;
Zona III - Alba, Bacău, Bistrița-Năsăud, Botoșani, Caraș-Severin, Cluj, Hunedoara, Maramureș, Neamț, Satu Mare;
Zona IV - Sălaj, Sibiu, Suceava, Vâlcea, Brașov, Covasna, Harghita.

Sursa datelor: *Stațiunea de Cercetare Dezvoltare pentru Piscicultură Nucet*

S-a constatat faptul că, în general, fermele de acvacultură care își desfășoară activitatea în sistem de creștere extensivă au productivitate redusă, foarte apropiată de nivelul productivității piscicole a mediului natural.

Pentru a exemplifica, auditul a analizat, prin sondaj, productivitatea piscicolă pentru trei unități de acvacultură care desfășoară activitatea de acvacultură în sistem de creștere extensiv:

Zona climatică	Productivitatea mediului natural (kg/ha)		Amenajare piscicolă		Producția raportată în anul 2019 (kg)	Productivitatea amenajării (kg/ha)	% din productivitatea minimă a mediului natural	% din productivitatea maximă a mediului natural
	Minim	Maxim	Denumire	Suprafața luciu de apă (ha)				
0	1	2	3	4	5	6=5/4	7=6/1*100	8=6/2*100
I	200	300	Dunăvăț, jud. Tulcea	1.460	158.600	108,63	54,32	36,21
I	200	300	Obretin, jud Tulcea	750	249.520	332,69	166,35	110,90
I	200	300	Sarinasuf, jud. Tulcea	667,6	88.333	132,31	66,15	44,10

Sursa datelor: ANPA – Serviciul regional Tulcea

Din datele prezentate rezultă că două unități de acvacultură din cele trei analizate au obținut producții sub productivitatea minimă a mediului natural, iar cea de-a treia a depășit doar cu 10% productivitatea maximă a mediului natural.

Pentru toate unitățile analizate producția de pește se încadrează în categoria producției estimative cuprinsă între 100-500kg/ha obținută fără furajare și fertilizare.

În concluzie, producțiile obținute de unitățile de acvacultură analizate se bazează pe productivitatea naturală a mediului, fără îmbogățire prin fertilizare și administrare de hrană suplimentară. Această situație este posibilă din cauza faptului că operatorul economic nu este condiționat la eliberarea licenței de acvacultură să utilizeze tehnologii de creștere care să asigure obținerea producției peste nivelul productivității piscicole a mediului natural.

▪ Creșterea intensivă a salmonidelor (păstrăv indigen, curcubeu și fântânel)

Salmonicultura este ramura acvaculturii de apă dulce, specifică apelor de munte, care se ocupă de cultura intensivă a unor specii din familia Salmonidelor (păstrăv indigen, păstrăv curcubeu, păstrăv fântânel) pentru consum sau pentru repopularea unor ape de munte.

În România, producerea *păstrăvului de consum* este de dată recentă, întrucât fermele salmonicole din trecut au fost profilate, în mod deosebit, pe producerea puietului necesar repopulării apelor de munte. Conform datelor înscrise în RUA, la data de 31.12.2019 activitatea de salmonicultură se desfășoară pe suprafețe special amenajate, aparținând atât domeniului public și privat al statului, cât și pe suprafețe deținute de persoane fizice și juridice de drept privat.

Producția de păstrăv de consum a evoluat an de an ca urmare a modernizării fermelor salmonicole vechi și a construirii de ferme salmonicole noi, profilate în principal pe producerea păstrăvului de consum și secundar pe producerea puietului de păstrăv necesar repopulării.

În perioada auditată, 2016-2019, volumul producției din salmonicultură a înregistrat un trend crescător, situându-se între valoarea de 1.594,69 tone (în anul 2016), ceea ce a reprezentat 12,67% din producția națională din acvacultură și valoarea de 2.473,67 tone, (în anul 2018), ceea ce a reprezentat 20,11% din producția națională din acvacultură.

În cadrul misiunii de audit s-a analizat și activitatea de salmonicultură desfășurată de Regia Națională a Pădurilor Romsilva (RNP Romsilva).

Ca urmare a analizelor efectuate a rezultat că RNP ROMSILVA desfășoară această activitate prin intermediul a 36 ferme salmonicole - păstrăvării (pepiniere și crescătorii) licențiate, amplasate pe o suprafață de 66,7 ha, din care 28 de păstrăvării sunt direct productive, 7 păstrăvării sunt închiriate unor operatori economici și o păstrăvărie inactivă.

Aceste ferme sunt gestionate prin 23 direcții silvice și Institutului Național de Cercetare - Dezvoltare în Silvicultură Marin Drăcea (I.C.A.S.).

Ca urmare a tehnologiilor moderne aplicate și implicării personalului de specialitate, producția anuală obținută a fost cca. 600 tone păstrăv de consum destinat pieței din România, alături de circa 3 mil. exemplare de puiet de păstrăv indigen produs în pepinierele proprii, utilizat pentru repopularea apelor de munte.

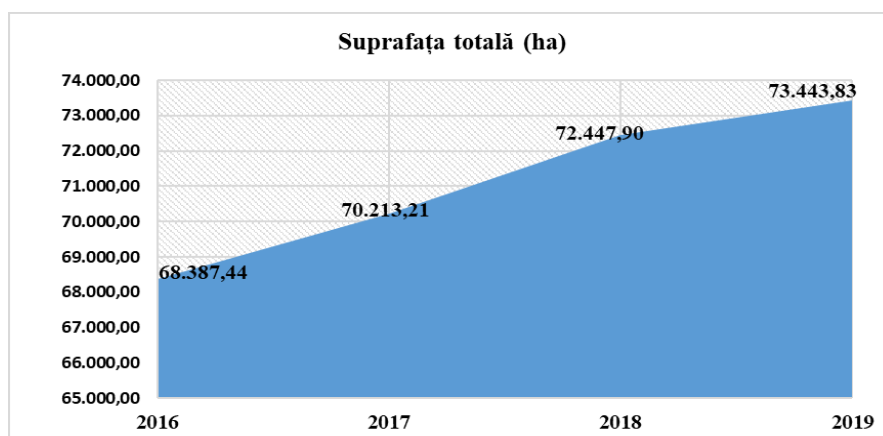
Auditul a reținut ca punct forte al activității de salmonicultură desfășurată de RNP ROMSILVA, preocuparea managementului entității pentru exploatarea integrală a suprafețelor amenajate pe care le administrează și utilizarea tehnologiilor moderne care asigură un nivel de

competitivitate corespunzător cerințelor pieței, care au determinat funcționarea acestora peste capacitatea de producție proiectată (cca. 420 tone).

3.4.1 Analiza producției naționale din acvacultură

Conform datelor înscrise în RUA, capacitatea de producție națională în anul 2019 reprezentată de crescătorii, a fost de 73.443,83 ha, cu cca. 11.000 ha mai mică decât capacitatea de producție înregistrată în anul 1989, când a fost de cca 84.500 ha de teren, scăderea fiind de 13%.

Pentru perioada 2016-2019, capacitatea de producție din acvacultură (crescătorii), conform RUA, a înregistrat o tendință ușoară de creștere de la an la an, prezentându-se astfel:

Sursa datelor: ANPA – Registrul Unităților de Acvacultură

Volumul producției de acvacultură, pe specii, aferent unităților de acvacultură (crescătoriiilor) înscrise în RUA, raportat în perioada 2016-2018, se prezintă astfel:

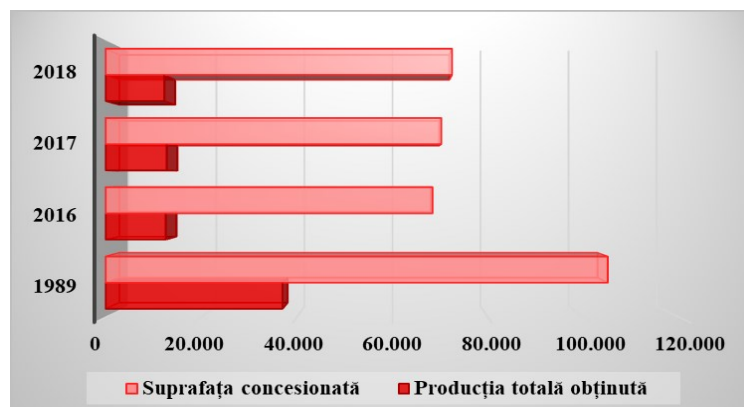
Specii (tone)	2016	%	2017	%	2018	%
Specii apă dulce	10.964,43	87,12	10.718,02	83,75	9.824,78	79,89
Specii salmonicole	1.594,69	12,67	2.078,95	16,24	2.473,67	20,11
Alte specii marine și crustacee	26,00	0,21	1,07	0,01	0,00	0,00
TOTAL (tone)	12.585,12	100%	12.798,04	100%	12.298,45	100%

Sursa datelor: ANPA (pentru anul 2019 nu au fost furnizate date)

La nivel național, volumul producției din acvacultură a atins nivelul maxim de 12.798,04 t. în anul 2017, după care în anul 2018 a înregistrat o scădere cu cca. 500 t.

Volumul producției speciilor de apă dulce a înregistrat o scădere cu cca. 10% în anul 2018 (9.824 tone) față de producția înregistrată în anul 2016 (10.964,43 tone), iar volumul producției speciilor salmonicole a înregistrat o creștere cu cca. 7,5% în anul 2018 față de anul 2016.

Evoluția producției din acvacultură și a suprafețelor pe care s-a desfășurat activitatea de acvacultură în perioada 2016-2018, față de anul 1989, se prezintă astfel:

În perioada 2016-2018, acvacultura în ape dulci a fost dominată de creșterea ciprinidelor indigene (crap, caras) și est-asiatice (novac, sânger) care au deținut o pondere cuprinsă între 81,12% și 75,83% din producția anuală raportată, urmată de salmonicultură (creșterea păstrăvului) care a deținut o pondere cuprinsă între 12,66% și 20,11%, din producția anuală raportată, iar celelalte specii de apă dulce au avut o pondere redusă în totalul producției anuale raportate, cuprinsă între 6,23% și 4,06 %.

Comparând nivelul de producție realizat în perioada 2016-2018 cu producția realizată în anul 1989, auditul a concluzionat că acvacultura Românească a înregistrat un regres în ultimii 30 de ani, în prezent volumul producției a scăzut cu cca. 60%, deși suprafața de teren pe care erau amplasate amenajările piscicole s-a diminuat numai cu cca. 13% (11.000 ha).

3.4.2 Evaluarea modului în care s-au concesionat terenurile pe care sunt amplasate amenajări piscicole

Suprafețele de teren pe care sunt amplasate amenajări piscicole, care aparțin domeniului public și privat al statului, precum și contractele în baza cărora au fost exploatate acestea, au fost administrate și gestionate, în decursul timpului, în perioada cuprinsă între 1989 – prezent, de mai multe entități ale statului, după cum urmează:

- suprafețele de teren care în anul 1989 erau în coordonarea Centralei Producției și Industrializarea Peștelui, București (CPIP) au trecut succesiv în administrarea Agenției Domeniilor Statului, respectiv în administrarea Companiei Naționale de Administrare a Fondului Piscicol, aflându-se la data auditului în administrarea Agenției Naționale pentru Pescuit și Acvacultură;

- suprafețele de teren care în anul 1989 erau în coordonarea Centralei Delta Dunării, Tulcea au trecut în administrarea Consiliului Județean Tulcea, a Consiliilor Locale Crișan, Murighiol, Maliuc, C.A. Rosetti și Sarichioi, a Administrației Rezervației Biosferei Delta Dunării și Administrației Domeniului Public al Statului.

După anul 1989, întreprinderile piscicole de stat ce aparțineau CPIP București, s-au transformat în societăți comerciale pe acțiuni, care dețineau suprafețele de teren pe care erau amplasate amenajările piscicole și terenurile aferente acestora.

Astfel, în anul 2001, când a fost înființată **Agencia Domeniilor Statului**, prin Legea nr. 268/2001, suprafețele de teren pe care erau amplasate amenajările piscicole și terenurile aferente acestora erau în exploatarea atât a societăților comerciale piscicole (aproximativ 99%), cât și a celor de tip IAS. După înființarea ADS, pachetele de acțiuni și terenurile aflate în exploatarea societăților piscicole și a celor de tip IAS, au trecut în administrarea ADS în vederea privatizării.

Privatizarea societăților piscicole a constat în vânzarea pachetului de acțiuni și a activelor aferente amenajărilor piscicole (de tip dig, baraj, canal, instalații hidrotehnice), iar concesionarea terenurilor, în vederea exploatării, s-a realizat prin încheierea de contracte, în principal, cu proprietarii activelor aferente amenajărilor piscicole.

Potrivit Planului Strategic Național Multianual privind Acvacultura 2014-2020, în această perioadă, o parte dintre societăți au fost privatizate, iar terenul a fost concesionat cumpărătorilor de acțiuni sau active, o altă parte rămânând neprivatizate (ex. Piscicola Călărași pentru care ANPA administrează pachetul majoritar de acțiuni).

În anul 2004, Legea nr. 192/2001 în baza căreia a fost înființată Compania Națională de Administrare a Fondului Piscicol, a fost modificată și completată prin OUG nr. 69/2004, conform căreia CNAFP se subrogă Agenției Domeniilor Statului în ceea ce privește drepturile și obligațiile ce rezultă din contractele încheiate de aceasta cu agenți contractanți ce dețin în exploatare sau în administrare amenajări piscicole și preia terenurile deținute de Agenția Domeniilor Statului aflate sub luciu de apă.

În anul 2008, prin OUG nr. 23/10.03.2008 privind pescuitul și acvacultura, a fost desființată CNAFP, ADS subrogându-se în drepturile și obligațiile care rezultă din contractele încheiate de companie cu agenți contractanți care dețineau în exploatare și în administrare amenajări piscicole, precum și cu cei care au încheiat contracte de asociere în participațiune sau alte tipuri de contracte.

Totodată, în baza unui protocol de predare-preluare, ADS a preluat, cu titlu gratuit, acțiunile la societățile comerciale cu profil piscicol și terenurile pe care sunt amplasate amenajările piscicole, precum și alte terenuri aferente amenajărilor piscicole, pe care CNAFP le deținea.

Ulterior, prin Legea nr. 317/13.10.2009 pentru aprobarea O.U.G. nr. 23/10.03.2008 privind pescuitul și acvacultura, Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură se subrogă Agenției Domeniilor Statului în ceea ce privește drepturile și obligațiile care rezultă din contractele încheiate de aceasta cu agenții contractanți care dețin în exploatare și în administrare amenajări piscicole, precum și cu cei care au încheiat contracte de asociere în participațiune sau alte tipuri de contracte. Totodată, ANPA preia cu titlu gratuit acțiunile pe care Agenția Domeniilor Statului le deține la societățile comerciale cu profil piscicol, precum și terenurile pe care sunt amplasate amenajările piscicole și alte terenuri aferente amenajărilor piscicole deținute de aceasta în suprafață totală de 61.447,1805 ha.

La data preluării, ANPA se afla în subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, însă modificările legislative ulterioare au transferat această instituție în anul 2012 la Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice.

La sfârșitul anului 2014, prin OUG nr. 56/2014, ANPA a fost din nou transferată în subordinea MADR.

Situația suprafețelor de teren administrate de entitate, pe care sunt amplasate amenajările piscicole și alte terenuri aferente amenajărilor piscicole, la data auditului se prezintă astfel:

Suprafața de teren pe care sunt amplasate amenajările piscicole și alte terenuri aferente amenajărilor piscicole (-ha-)						
preluată de la ADS prin protocoalele de predare-preluare		înregistrată în evidența contabilă	înscrisă în inventarul bunurilor domeniului public al statului (HG nr. 1705/2006)	înscrisă în Cartea funciară	evidențiată la nivelul CFF	diferența
0	1	2	3	4	5	6=1-5
Public	51.307,67	1.327	33.178,37	17.368,56	50.515,31	792,36
Privat	10.139,51	67,26	-		8.475,78	1.663,73
Total	61.447,18	1.394,26	33.178,37		58.991,09	2.456,09

Sursa datelor: ANPA.

Astfel, din situația prezentată, rezultă că ANPA administrează suprafața de 58.919,29 ha, cu 2456,09 ha mai puțin decât suprafața totală de 61.447,18 ha preluată prin protocoalele de predare-preluarea de la ADS.

Diferența între suprafața preluată și cea evidențiată de ANPA a fost determinată de retrocedarea suprafeței de 867,57 ha în baza sentințelor civile definitive pronunțate de instanțele de judecată, precum și de vânzarea suprafeței de 1.588,51 ha terenuri aparținând domeniului privat al statului, pentru care Corpul de control al primului ministru a sesizat organele de cercetare penală.

În urma analizei modului în care ANPA a gestionat suprafețele de teren pe care sunt amplasate amenajările piscicole și alte terenuri aferente acestora, auditul a identificat deficiențe în ceea ce privește clarificarea și cunoașterea situației faptice și juridice a suprafețelor de teren preluate de la ADS prin protocoalele de predare preluare, precum și nerealizarea în totalitate a lucrărilor de cadastru și publicitate imobiliară.

În perioada 2010-2019 nu s-au întreprins suficiente demersuri pentru eliminarea neconcordanțelor existente, între evidența contabilă, evidența tehnico-operativă de la nivelul Compartimentului de Fond Funciar din cadrul ANPA și inventarul bunurilor aparținând domeniului public al statului aprobat prin HG nr. 1705/2006.

La nivelul managementului entității, cât și la nivelul organului ierarhic superior (MADR) nu se cunoaște situația reală, faptică și juridică a tuturor suprafețelor de teren pe care sunt amplasate amenajările piscicole și alte terenuri aferente amenajărilor piscicole pe care le administrează, nefiind efectuate lucrări de cadastru și publicitate imobiliară pentru întreaga suprafață de teren aflată în administrare, iar inventarierea generală anuală s-au realizat scriptic pe baza actelor de atribuire a

administrării (protocoale și procese verbale de predare primire încheiate între ADS și ANPA).

Auditul reține că au fost realizate lucrări de cadastru și publicitate imobiliară numai pentru suprafața de 17.368,56 ha, ceea ce reprezintă cca. 28,26% din suprafața totală administrată.

Cauza principală a necunoașterii situației reale a tuturor terenurilor din domeniul public și privat al statului administrate de ANPA o reprezintă lipsa de implicare și susținere din partea ordonatorului ierarhic superior (MADR) în ceea ce privește realizarea lucrărilor de cadastru și intabulare. Finanțarea necesară realizării acestor lucrări nu a fost asigurată, deși entitatea în perioada auditată a solicitat alocare de fonduri, prin Notele de fundamentare ale bugetului.

O altă deficiență constatată o reprezintă preocuparea insuficientă a conducerii ANPA pentru clarificarea situației juridice a suprafeței de 24.405,33 ha pe care sunt amplasate amenajări piscicole care se află atât în administrarea ANPA, cât și a altor entități publice (ANAR; unităților administrativ teritoriale).

▪ **Evaluarea modului în care ANPA a concesionat terenurile, pe care le administrează, proprietate publică și privată a statului pe care sunt amplasate amenajări piscicole, precum și alte terenuri aferente acestora**

Potrivit prevederilor actului normativ de organizare și funcționare al agenției, respectiv HG nr. 545/2010, ANPA îndeplinește funcția de concesionare a terenurilor pe care sunt amplasate amenajări piscicole, precum și alte terenuri aferente acestora din domeniul public al statului, în condițiile legii.

Totodată, potrivit prevederilor aceluiași act normativ invocat, funcția de concesionare a terenurilor pe care sunt amplasate amenajări piscicole și a celorlalte terenuri aferente amenajărilor este îndeplinită de către o comisie de concesionare, iar ANPA propune ministrului agriculturii și dezvoltării rurale componența comisiei de concesionare, precum și atribuțiile acesteia.

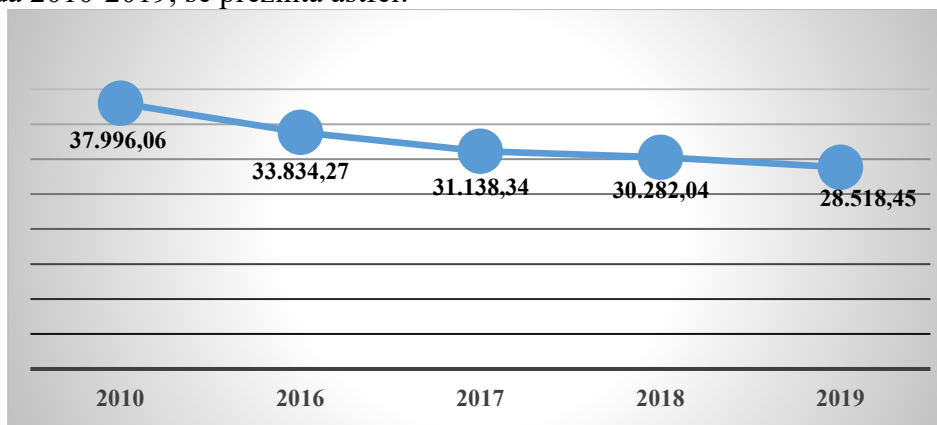
Conform completărilor aduse prin OUG nr. 85/2016 pentru modificarea și completarea OUG nr. 23/2008, respectiv art. 4 alin. (5), structura, atribuțiile și funcționarea Comisiei de concesionare, precum și procedura privind concesionarea terenurilor pe care sunt amplasate amenajările piscicole și a altor terenuri aferente acestora din domeniul public al statului trebuie stabilite prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale.

Auditul reține că Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 533/30.10.2019, privind înființarea Comisiei de concesionare a fost emis cu întârziere de aproximativ 3 ani de la apariția OUG nr. 85/2016, iar componența nominală a Comisiei nu a fost stabilită și aprobată, fapt pentru care această comisie, la data auditului, nu își exercită atribuțiile.

Neconstituirea acestei comisii și lipsa procedurii privind concesionarea au avut ca efect principal diminuarea suprafeței concesionate preluate în anul 2010 de la ADS deoarece, în perioada auditată, nu au fost încheiate contracte de concesiune, iar o parte dintre contractele existente, pe care ANPA le gestiona, au încetat de drept și/sau au fost reziliate.

Astfel, suprafața concesionată s-a diminuat de la 37.996,06 ha în anul 2010 (61,83% din suprafața totală preluată prin protocol de la ADS) la 28.518,45 ha, în anul 2019 ajungând la 46,4% din suprafața totală administrată.

Evoluția concesionării suprafețelor de teren pe care sunt amplasate amenajări piscicole în perioada 2010-2019, se prezintă astfel:

Din conținutul prevederilor Normelor referitoare la procedura privind concesionarea aprobate prin Ordinul MADR nr. 533/30.10.2019 rezultă că „*anterior concesionării, terenurile vor fi înscrise în cartea funciară*”.

În concluzie, nerealizarea lucrărilor de cadastru și intabulare are impact direct și negativ asupra concesionării suprafețelor de teren pe care sunt amplasate amenajările piscicole și terenurile aferente acestora, întrucât la data auditului 71,73% din suprafețele de teren pe care le deține în administrare ANPA nu sunt înscrise în cartea funciară și nu vor putea fi concesionate decât după intabulare.

Concesionare terenurilor pe care sunt amplasate amenajările piscicole, precum și alte terenuri aferente acestora din domeniul public al statului administrate de ANPA a fost marcată în mod direct și negativ și de neaplicarea prevederilor legale privind înființarea Comisiei de concesionare și elaborarea procedurii privind concesionarea terenurilor pe care sunt amplasate amenajările piscicole și a altor terenuri aferente acestora din domeniul public al statului, dar și de lipsa de interes, implicare și voință pentru aplicarea cadrului legal privind regimul contractelor de concesiune de bunuri proprietate publică, stabilit prin OUG nr. 54/2006, existent și în vigoare în perioada auditată.

Neaplicarea prevederilor OUG nr. 54/2006 a fost justificată de către conducerea ANPA prin faptul că *acest cadru legal nu conferă o soluție adecvată de valorificare a amenajărilor piscicole pe care le administrează, având în vedere că activele aferente amenajărilor piscicole sunt deținute de persoane fizice/juridice de drept privat și că se impunea adoptarea unui cadru legal care să permită concesionarea terenurilor aferente amenajărilor piscicole direct către proprietarii de active piscicole aferente amenajărilor.*

În acest sens, Parlamentul României a adoptat Legea privind aprobarea OUG nr. 85/2016 de modificare a OUG nr. 23/2008, care la art. I pct. 7 prevede faptul că „*terenurile pe care sunt amplasate amenajările piscicole, precum și terenurile aferente acestora, din domeniul public/privat al statului, vor fi atribuite direct spre concesionare investitorilor care au cumpărat acțiuni sau active ce implică necesitatea exploatării unui teren cu destinație agricolă, cu obligativitatea menținerii obiectului de activitate al exploatării piscicole pe perioada concesionării*”. Această lege a fost declarată neconstituțională în integralitatea ei, de două ori, de Curtea Constituțională.

Prin neconcesionarea terenurilor proprietate publică și privată a statului pe care sunt amplasate amenajări piscicole au rămas neexploatate suprafețe cu potențial productiv, ceea ce împiedică realizarea unor producții naționale superioare și obținerea unor venituri la bugetul statului.

Totodată, s-a constatat că o parte din suprafețele de teren neconcesionate pe care sunt amplasate amenajări piscicole sunt exploatare de către proprietarii activelor piscicole, persoane fizice sau juridice de drept privat, care au achiziționat activele piscicole de la fostele întreprinderi de stat, fără contract de concesiune, cu încălcarea prevederilor legale referitoare la concesionarea terenurilor proprietate publică sau privată a statului.

Auditul reține că pentru mai mult de jumătate din suprafața administrată de ANPA, care este neconcesionată și neexploată, există riscuri mari de degradare, deoarece nu au fost efectuate și nici nu sunt în curs de efectuare sau programate lucrări de protejare și conservare a acestora.

▪ **Evaluarea modului în care au fost concesionate terenurile pe care sunt amplasate amenajări piscicole, situate în perimetrul Rezervației Biosfera Delta Dunării**

Teritoriul Rezervației Biosferei "Delta Dunării" cuprinde zona de importanță ecologică națională și internațională prevăzută la art.1 din Legea nr. 82/1993 privind constituirea Rezervației Biosferei "Delta Dunării", cu modificările și completările ulterioare, iar din punct de vedere al organizării administrativ teritoriale, Rezervația se întinde pe teritoriile județelor Tulcea, Constanța și Galați.

ARBDD administrează patrimoniul natural potrivit prevederilor legale privind regimul juridic al proprietății publice, evaluează starea ecologică a patrimoniului natural al rezervației și inițiază programele de cercetare științifică în rezervație, pe baza planului de management, asigură măsurile necesare conservării și protecției genofondului și biodiversității.

Conform informațiilor furnizate echipei de audit, ARBDD nu deține în administrare terenuri

ocupate de amenajări piscicole.

Conform anexei nr. 2 din Legea nr. 82/1993, privind constituirea Rezervației Biosfera Delta Dunării, suprafața totală de teren pe care sunt amplasate amenajări piscicole este de 39.567 ha, din care 34.362 ha sunt de interes județean și se află în administrarea Consiliului Județean Tulcea și 5.205 ha sunt de interes local și se află în administrarea UAT-uri.

Având în vedere că suprafețele de teren din perimetrul rezervației administrate de CJ Tulcea reprezintă 87% din totalul suprafeței ocupate cu amenajări piscicole prevăzută la anexa 2 din Lg. 82/1993, în cadrul misiunii de audit al performanței a fost efectuată o acțiune de documentare la această entitate, în vederea colectării de date și informații cu privire la concesionarea terenurilor pe care sunt amplasate amenajări piscicole.

Din analiza datelor și informațiilor colectate a rezultat că CJ Tulcea a concesionat toată suprafața ocupată cu amenajări piscicole deținută în administrare, utilizând procedura de concesionare prevăzută de OUG nr. 54/2006 și HCJ nr. 90/2009, respectiv licitație deschisă și negociere directă.

Din analiza datelor și informațiilor furnizate de CJ Tulcea și de ANPA pe baza RUA, au rezultat următoarele:

- activitatea de acvacultură se desfășoară numai pe suprafața de 19.738 ha pe care sunt amplasate 15 amenajări piscicole care dețin licență de acvacultură, ceea ce reprezintă 57,44% din totalul suprafețelor pe care sunt amplasate amenajări piscicole;

- pentru 5 amenajări piscicole în suprafață de 8.155 ha (Rusca, Iazurile 3, Maliuc, Stipoc și Chilia 1), care reprezintă 23,73% din suprafața totală destinată acvaculturii, ICDEAPA Galați, în cursul anului 2019, a efectuat un studiu privind viabilitatea terenurilor ocupate de către amenajările menționate din care rezultă necesitatea schimbării categoriei de folosință, întrucât aceste suprafețe nu mai pot fi utilizate pentru desfășurarea activității de acvacultură;

- pe suprafața de 6.469 ha (18,83% din suprafața totală) nu se desfășoară activitate de acvacultură, această suprafață fiind utilizată pentru agricultură (terenuri pentru asolament), nerespectându-se categoria de folosință amenajare piscicolă stabilită prin Legea nr. 82/1993.

În concluzie, deși toată suprafața pe care sunt amplasate amenajările piscicole administrate de CJ Tulcea în perimetrul Rezervației Biosferei Delta Dunării a fost concesionată, activitatea de acvacultură se desfășoară numai pe cca. 57% din aceasta.

Cauza principală pentru care terenurile cu amenajări piscicole concesionate nu sunt utilizate integral pentru acvacultură constă în lipsa de implicare a administratorului terenurilor în ceea ce privește respectarea obiectului contractelor de concesiune care îl constituie exploatarea/folosința terenului în scop piscicol.

Totodată, există riscul extinderii suprafețelor agricole în defavoarea celor piscicole și a renaturărilor, ca urmare a interesului operatorilor economici care au concesionat amenajările piscicole dar nu au desfășurat activități specifice sectorului pescăresc.

Neexploatarea tuturor amenajărilor piscicole concesionate, lipsa măsurilor pentru revitalizarea acestora sau chiar abandonarea lor indică un interes al concesionarilor pentru utilizarea terenurilor în scopuri agricole, deoarece piscicultura nu este subvenționată în aceeași măsură cu agricultura.

Astfel, producția realizată în fermele piscicole nu beneficiază, în mod direct, de subvenții. În piscicultură se acordă doar ajutorul de stat pentru reducerea accizei la motorina utilizată pentru transportul materialului piscicol, transportul furajelor, a materiilor prime și a materialelor în interiorul fermei, lucrări de întreținere a digurilor, canalelor și a malurilor, transportul materialului piscicol în afara fermei piscicole, precum și pentru funcționarea motopompelor (H.G. nr. 748/2018).

3.5 Acvacultura marină în România

Acvacultura marină (maricultura) este o ramură a acvaculturii care presupune cultivarea organismelor marine (pești, moluște crustacee ș.a) și care poate fi desfășurată direct în mare, în instalații flotante, ancorate, dar și în partea costieră terestră, cu posibilitatea alimentării directe prin pompare cu apă marină.

Acvacultura marină are o dezvoltare relativ recentă în Marea Neagră, această activitatea fiind mai bine reprezentată în unele țări riverane Mării Negre (Bulgaria, Turcia ș.a) decât în România unde această activitate este inexistentă.

Spre exemplu, Bulgaria a avut în anul 2017 o producție de aproximativ 3.000 tone de midii, în timp ce în România nu s-a amenajat infrastructura necesară pentru cultivarea acestor specii marine.

Potrivit cadrului legal general aplicabil privind pescuitul și acvacultura, activitatea de acvacultură marină în România se poate realiza prin concesionarea luciului de apă marină și a accesului la acesta de către autoritatea administrativă responsabilă cu gospodărirea apelor (ANAR), pe o perioadă de 10 ani, cu posibilitatea prelungirii, în condițiile legii. Autorizarea acestei activități se face de către autoritatea publică centrală care răspunde de pescuit și acvacultură, prin Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură, care stabilește termenii, condițiile de acordare și de retragere a acesteia.

Din datele prezentate în Registrul Unităților din Acvacultură, precum și a producțiilor raportate, auditul a constatat faptul că, la nivelul României nu se desfășoară activitate de acvacultură marină. Cauza principală o constituie lipsa reglementării legale cu privire la concesionarea luciului de apă marină și a accesului la acesta, precum și la autorizarea acestei activități.

Auditul constată astfel, că la nivelul conducerilor ANAR, MADR și ANPA s-a manifestat o implicare insuficientă pentru respectarea și implementarea atribuțiilor și obligațiilor pe care le aveau, conform OUG nr. 23/2008, în ceea ce privește concesionarea apei marine, respectiv în ceea ce privește autorizarea activității de acvacultură marină.

În timpul derulării acțiunii de audit a fost organizat un grup de dezbateri la care au participat reprezentanți din domeniul cercetării (Institutul Național de Cercetare Dezvoltare Delta Dunării Tulcea - INCDDD, Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare Marină Grigore Antipa Constanța - INCDM, Centrul de Cercetare pentru Piscicultură Nucet Dâmbovița, Institutul de Cercetare - Dezvoltare pentru Ecologie, Pescuit și Acvacultură Galați – ICDEAPA), în cadrul căruia au fost dezbătute aspecte specifice domeniului pisciculturii.

În opinia cercetătorilor din cadrul INCDM Grigore Antipa, marile dificultăți în dezvoltarea acvaculturii marine sunt datorate condițiilor naturale ale Mării Negre, care prezintă un grad de ridicat de instabilitate și care implică riscuri mari în exploatare, la care se adaugă efectele eroziunii și lipsa zonelor adăpostite.

În mod tradițional, speciile de bivalve sunt cele mai pretabile pentru maricultură la litoralul românesc al Mării Negre, acestea putând fi alternative de luat în considerare pentru dezvoltarea și diversificarea acvaculturii.

Lipsa cadrului legal de reglementare privind concesionarea luciului de apă marină și a accesului la acesta a avut impact negativ asupra cercetării în domeniul acvaculturii marine.

Astfel, în vederea reducerii decalajului de cunoștințe de specialitate, inclusiv în domeniul tehnologic, Institutul Național de Cercetare Dezvoltare Marină “Grigore Antipa” Constanța a fost desemnat de către Comisia Generală a Pescăriilor din Marea Mediterană și Marea Neagră (GFCM), structură aflată sub coordonarea Organizației pentru Alimentație și Agricultură a Națiunilor Unite (FAO), să dezvolte un Centru Demonstrativ pentru Acvacultură (Miticultură – creșterea midiilor) la Marea Neagră, pentru a oferi potențialilor investitori pachete de informații cât mai recente și complete și pentru a stimula dezvoltarea acvaculturii marine într-o zonă în care acest gen de activitate este practic inexistentă.

Centrul demonstrativ pentru acvacultura moluștelor a fost conceput pentru a desfășura două activități-cadru distincte: modulul de instruire/training, axat pe creșterea nivelului de cunoștințe teoretice și modulul demonstrativ - sistem experimental longline pe flotori în mare (sistem care poate beneficia de finanțare din partea GFCM, condiționat de obținerea avizelor de la autoritățile române). În prezent, funcționează în cadrul Centrului demonstrativ pentru acvacultura moluștelor dezvoltat de INCDM numai modulul de instruire/training, modulul demonstrativ - sistem experimental longline pe flotori în mare nu a putut fi implementat, din cauza lipsei cadrului legal de reglementare privind concesionarea luciului de apă marina.

Pentru implementarea modulului demonstrativ - sistem experimental longline pe flotori în mare, institutul a întreprins demersuri către autoritățile responsabile de gospodărirea apei (Ministerul

Apelor și Pădurilor și ANAR) pentru aprobarea utilizării unei suprafețe de 200 m x 400 m luci de apă, în zona Mamaia, la o adâncime de aproximativ 15 m. Acest demers al institutului nu a putut fi finalizat, autoritățile responsabile de gospodărirea apei s-au limitat la a oferi următorul răspuns: „*potrivit cadrului legal în vigoare, este imposibil de acordat concesiunea apei Mării Negre, chiar și pentru o instalație experimentală*”.

O altă disfuncționalitate identificată de audit o reprezintă neaplicarea prevederilor legale cu privire la realizarea clasificării din punct de vedere microbiologic a zonelor de producție și de relocare din care vor fi exploatare/recoltate moluștele.

Precizăm că, potrivit Regulamentelor europene (CE) nr. 853/2004 și 854/2004 și ale legislației naționale în vigoare (HG nr. 201/2002 *pentru aprobarea Normelor tehnice privind calitatea apelor pentru moluște*), moluștele nu se pot comercializa/valorifica pe piața europeană fără clasificarea, din punct de vedere microbiologic, a zonelor de producție și de relocare din care vor fi exploatare/recoltate moluștele.

În conformitate cu cerințele legislative menționate, recoltarea moluștelor bivalve vii este permisă doar din zone a căror situate și limite sunt fixe, clasificate în clasele A, B, sau C, clase ce indică nivelul de contaminare fecală.

ANSVSA este autoritatea publică centrală care efectuează clasificarea din punct de vedere microbiologic al zonelor de producție și de relocare, iar ANAR împreună cu ANPA sunt autoritățile publice care trebuie să identifice și să catalogheze, apele marine și/sau salmastre (art. 3 din HG nr. 201/2002 *pentru aprobarea Normelor tehnice privind calitatea apelor pentru moluște*).

Auditul a constatat că au fost delimitate și catalogate zonele marine pretabile pentru creșterea și exploatarea moluștelor, (Ordinul MMAP/MADR nr. 983/15.06.2015 și nr. 1699/03.07.2015) fără a se realiza și clasificarea acestora din punct de vedere microbiologic.

În timpul misiunii de audit ANPA a întreprins demersuri în vederea încheierii unui acord de colaborare cu celelalte instituții cu atribuții în procesul de clasificare microbiologică a zonelor de producție și recoltare a moluștelor. Acest acord a rămas la stadiul de deziderat întrucât instituțiile implicate (Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor – Administrația Națională Apele Române, Ministerul Educației și Cercetării – INCDM, ANPA și ANSVSA) nu au ajuns la un consens, la data auditului acordul fiind semnat numai de către ANPA și ANSVSA.

3.6 Evaluarea modului în care au fost atinse obiectivele strategice ale Planului Strategic Național Multianual privind Acvacultura (PSNMA) care susțin activitatea de acvacultură

La nivelul UE a fost adoptată Politica Comună în domeniul Pescuitului (PCP) care are scopul de a se asigura că pescuitul și acvacultura sunt sustenabile din punct de vedere ecologic, economic și social și că furnizează alimente sănătoase pentru cetățenii UE. În cadrul acestei politici, Comisia Europeană, în cooperare cu statele membre, a introdus orientări strategice în domeniul acvaculturii pentru a aborda provocările cu care se confruntă acest sector și pentru a identifica domeniile în care ar putea ajuta piața să deblocheze potențialul sectorului de acvacultură al UE.

Instrumentele financiare de punerea în aplicare a PCP au fost FEP pentru perioada 2007-2013 și FEPAM pentru perioada 2014-2020.

Astfel, pentru perioada 2007-2013 a fost elaborat Programul Operațional pentru Pescuit (POP), iar pentru perioada 2014-2020 Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime (POPAM), programe prin care se desfășoară asistența financiară oferită prin intermediul FEP, respectiv FEPAM.

În anul 2013 Comisia Europeană a solicitat autorităților naționale din fiecare stat membru să elaboreze planuri strategice naționale multianuale, pentru a se asigura că fondurile UE destinate acvaculturii sunt utilizate eficient. În acest context, România a elaborat Planul Strategic Național Multianual privind Acvacultura (PSNMA) pentru perioada 2014 - 2020, prin care și-a propus sprijinirea dezvoltării acvaculturii competitive, durabile și atractive, armonizat cu principiile promovate și directivele adoptate de UE.

Pe baza PSNMA a fost elaborat POPAM 2014-2020, program care a reprezentat instrumentul de armonizare a obiectivele de politici comunitare și naționale (măsurile FEPAM) cu nevoile sectorului pescăresc.

În cadrul Planului Strategic, România a stabilit obiectivele strategice în concordanță cu prioritatea II a Uniunii Europene (PU 2 *Stimularea acvaculturii durabile din punctul de vedere al mediului, eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, inovatoare, competitive și bazate pe cunoaștere*), prevăzută la articolul 6 din Regulamentul 508/2014.

Obiectivele specifice care au stat la baza implementării PU 2 - *Stimularea acvaculturii durabile din punctul de vedere al mediului, eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, inovatoare, competitive și bazate pe cunoaștere* sunt următoarele:

- PU 2.1: Sprijinirea consolidării dezvoltării tehnologice, a inovării și a transferului de cunoștințe;
- PU 2.2: Sporirea competitivității și a viabilității întreprinderilor din sectorul acvaculturii, inclusiv îmbunătățirea siguranței sau a condițiilor de lucru, în special ale IMM-urilor;
- PU 2.3: Protejarea și refacerea biodiversității acvatice și îmbunătățirea ecosistemelor legate de acvacultura și promovarea unei acvaculturi eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor;
- PU 2.4: Promovarea acvaculturii cu un nivel ridicat de protecție a mediului, promovarea sănătății și bună stării animalelor, precum și a sănătății și siguranței publice;
- PU 2.5: Dezvoltarea formării profesionale, de noi competențe profesionale și învățarea pe tot parcursul vieții.

În ceea ce privește dezvoltarea activității de acvacultură și stoparea declinului producției înregistrat după 1989, România și-a stabilit ca obiectiv strategic pentru perioada 2014-2020 susținerea sectorului de acvacultură pentru realizarea unei producții de pește de 36.000 tone.

Pentru îndeplinirea obiectivelor propuse prin PSNMA a fost elaborat Planul de acțiuni pentru dezvoltarea acvaculturii 2014-2020, care cuprinde acțiunile propuse pentru dezvoltarea acvaculturii românești și țintele de realizare.

În cadrul prezentei misiuni, auditul a analizat acțiunile privind obiectivul strategic prin care România și-a propus realizarea unei producții de pește de 36.000 tone în anul 2023 cu țintă intermediară de 15.100 tone în anul 2018. Astfel, pentru a evalua eficacitatea PSNMA în ceea ce privește susținerea sectorului de acvacultură pentru realizarea unei producții de pește de 36.000 tone, respectiv dacă ținta intermediară propusă de 15.100 tone de pește a fost atinsă, au fost selectate și analizate obiectivele specifice și acțiunile care au influențat direct volumul producției din acvacultură în anul 2018 (PU 2.1; PU2.2; PU 2.3).

PU 2.1 Obiectiv specific: Sprijinirea consolidării dezvoltării tehnologice, a inovării și a transferului de cunoștințe					
ACȚIUNI	INDICATORI DE REZULTAT			Realizare 2018	Grad de realizare în 2018
	Specificație	Ținta 2018	Ținta 2023		
Realizarea de investiții pentru retehnologizarea și dezvoltarea tehnologică a fermelor existente	Volumul de pește vândut pe piață ca urmare a retehnologizării și dezvoltării tehnologice a fermelor existente (tone)	5.000	12.000	3.949	78,98%
Diversificarea producției prin introducerea de specii suplimentare în acvacultura;	Volumul de pește vândut pe piață ca urmare a introducerii de specii noi în acvacultură (tone)	1.000	2.400	189	18,9%
Implementarea unor tehnologii de prelucrare primară a peștelui înainte de livrare din ferma de acvacultura	Volumul de pește vândut pe piață ca urmare a prelucrării primare în cadrul fermei de acvacultură (tone)	100	600	318	Țintă intermediară realizată
1. Total producție (tone)		6.100	15.000	4.456	73,05%
PU 2.2 Obiectiv specific: Sporirea competitivității și a viabilității întreprinderilor din sectorul acvaculturii, inclusiv îmbunătățirea siguranței sau a condițiilor de lucru, în special ale IMM-urilor					
ACȚIUNI	INDICATORI DE REZULTAT			Realizare 2018	Grad de realizare în 2018
	Specificație	Ținta 2018	Ținta 2023		
Readucerea în circuitul piscicol a suprafețelor abandonate	Volumul de pește vândut pe piață ca urmare a readucerii în circuitul de acvacultură a suprafețelor abandonate (tone)	3.500	7.800	92	2,63%
Sprijin pentru ferme înființate în zone cu potențial pentru acvacultură	Volumul de pește vândut pe piață ca urmare a înființării de ferme în zone cu potențial pentru acvacultură (tone)	2.500	7.200	0	0
2. Total producție (tone)		6.000	15.000	92	2,63%

PU 2.3 Obiectiv specific: Protejarea și refacerea biodiversității acvatice și îmbunătățirea ecosistemelor legate de acvacultura și promovarea unei acvaculturi eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor					
ACȚIUNI	INDICATORI DE REZULTAT			Realizare 2018	Grad de realizare în 2018
	Specificație	Ținta 2018	Ținta 2023		
Promovarea sistemelor de acvacultură recirculante sau folosirea de noi tehnologii	Volumul de peste vândut pe piața ca urmare a promovării sistemelor de acvacultură recirculante (tone)	3.000	6.000	799	13,32%
3. Total producție (tone)		3.000	6.000	799	13,32%
TOTAL PSNMA		15.100	36.000	5.347	35,65%

Sursa datelor: ANPA – Monitorizarea Planului de acțiuni pentru dezvoltarea acvaculturii 2014 – 2020

Din analiza indicatorilor de rezultat stabiliți prin Planul de acțiuni pentru cuantificarea gradului de realizare al obiectivelor strategice asumate, se constată că Planul strategic nu și-a atins țintele intermediare stabilite pentru anul 2018, respectiv producția de pește realizată ca urmare a implementării acestuia aferentă anului 2018, a fost de 5.347 tone, cu 9.753 tone sub ținta stabilită pentru acest an, ceea ce reprezintă numai 35,65% din ținta asumată.

În condițiile în care ritmul de creștere al activității de acvacultură și gradul de realizare a indicatorilor se va menține la același nivel, auditul reține că ținta propusă pentru anul 2023, de 36.000 tone de pește nu va fi atinsă.

Planul de acțiuni elaborat pentru implementarea PSNMA nu a fost un instrument eficient pentru atingerea obiectivelor strategice propuse, acțiunile cuprinse în plan au fost definite la modul general fără a detalia măsurile, submăsurile și acțiunile care trebuiau întreprinse de către instituțiile publice implicate în vederea atingerii indicatorilor de rezultat propuși.

Totodată, monitorizarea gradului de realizare a țintelor propuse s-a efectuat ineficient. Deși țintele intermediare propuse au fost monitorizate la nivelul ANPA și prezentate în cadrul Comitetului de monitorizare pentru POPAM constituit prin Ordinul MADR nr. 322/2016, nu au fost luate măsuri pentru actualizarea planului de acțiuni care să ducă la creșterea gradului de realizare a țintelor propuse.

Indicatorii de rezultat înregistrați la sfârșitul anului 2018 au fost susținuți atât din resursele financiare alocate prin Fondul European pentru Pescuit (FEP) în cadrul Programului Operațional pentru Pescuit (POP) 2007-2013, cât și de cele alocate prin Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime (FEPAM) în cadrul POPAM 2014-2020, la care s-au adăugat surse de finanțare de la bugetul național și contribuția proprie a beneficiarilor.

Alocarea financiară a Programului operațional pentru pescuit (POP) 2007-2013 a fost de 261.575.500,71 € din care au fost efectuate plăți în sumă de 120.644.648,91 €, aferente unui număr de 686 de contracte, ceea ce reprezintă un grad de absorbție de 46,12%.

Majoritatea investițiilor din acvacultura românească, în cadrul POP au fost realizate pe Axa prioritară 2 - Acvacultura, pescuitul în apele interioare, procesarea și marketingul produselor obținute din pescuit și acvacultură, Măsura 2.1 – Acvacultura și au fost orientate către consolidarea fermelor de acvacultură prin amenajarea terenului, drumuri tehnologice, construcții, instalații, dotarea cu utilaje și echipamente, mijloace de transport, software și sisteme de monitorizare. Pentru axa prioritară 2 au fost încheiate un număr de 209 contracte pentru care s-au efectuat plăți în valoare de 71.981.034,62 €, ceea ce a reprezentat 59,66% din totalul plăților efectuate, fiind cea mai solicitată măsură din cadrul programului.

La data auditului, se află în curs de implementare programul operațional POPAM 2014-2020. Cele mai multe investiții efectuate în cadrul acestuia până la finele anului 2018, au fost realizate pentru PU 2.2 *Sporirea competitivității și a viabilității întreprinderilor din sectorul acvaculturii, inclusiv îmbunătățirea siguranței sau a condițiilor de lucru, în special ale IMM-urilor*, PU 2.3 a prezentat un interes redus pentru beneficiari, iar prioritatea 2.1 referitoare la dezvoltarea tehnologică și inovarea nu a prezentat niciun interes din partea beneficiarilor.

Performanța programului operațional (POPAM) a fost afectată de către următoarele probleme întâmpinate de către beneficiari:

- procentul de cofinanțare a investiției este considerat ridicat de potențialii beneficiari din sector, motiv pentru care măsura devine neatrăgătoare pentru aceștia, cu toate că MADR a modificat și

completat cadrul legal pentru facilitarea accesului la finanțare în vederea acordării de garanții din partea statului de până la 80% din valoarea creditelor acordate de instituțiile finanțatoare pentru beneficiarii POPAM 2014-2020;

- proprietarii de active din cadrul amenajărilor piscicole amplasate pe terenurile care aparțin domeniului public al statului, aflate în administrarea ANPA, nu dețin contracte de concesiune din care să rezulte dreptul de folosință asupra terenului/lucii de apă și, astfel, nu pot solicita finanțarea investițiilor prin POPAM;

- dificultăți întâmpinate de beneficiari privind prelungirea contractelor cu ANAR pentru asigurarea volumului de apă și a serviciilor comune de gospodărirea apei, cu toate că a fost elaborat Ordinul comun al MADR și MAP nr. 365/1093/2017 privind aprobarea metodologiei pentru închirierea lacurilor de acumulare în care se poate practica și activitatea de piscicultură;

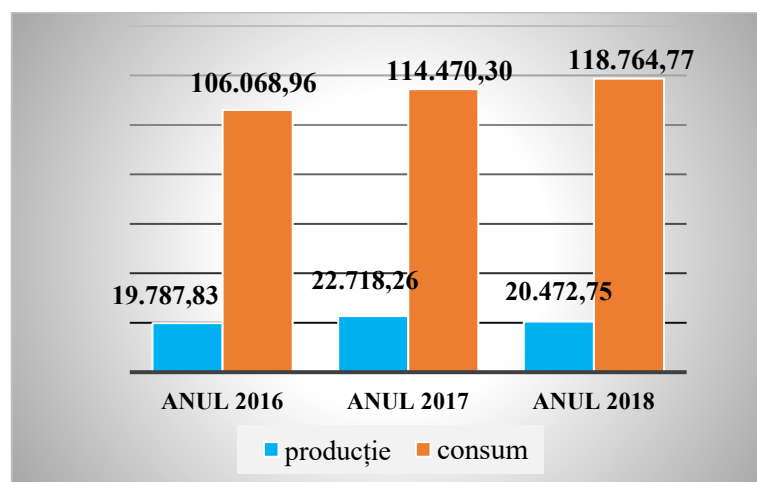
- birocrăția excesivă, nejustificată și consumatoare de resurse umane și financiare în procesul de licențiere pentru activitatea de acvacultură.

4. Evaluarea modului în care producția internă de pește, rezultată din pescuit și acvacultură a asigurat (în perioada auditată) cererea de consum a pieței românești

România reprezintă o piață cu tradiție în consumul de pește, cu un potențial de cca. 19 milioane de consumatori. Consumul intern a avut o evoluție ascendentă în perioada 2016-2018, de la 106.068,96 tone în anul 2016, la 118.764,77 tone în anul 2018, rezultând o creștere a consumului pe cap de locuitor de la 5,9 kg în 2016 la 6,7 kg în 2018.

Cererea de consum de pește și produse din pește este acoperită atât din surse interne provenite din activitatea de pescuit și acvacultură, cât și din surse externe (importuri și achiziții comunitare). Dintre acestea, ponderea cea mai mare în consumul anual de pește și produse din pește este deținută de importurile și achizițiile intracomunitare, peste 80% din cererea de consum fiind acoperită din surse externe (importuri și achiziții intracomunitare).

Situația comparativă între producția națională de pește și cererea națională de consum, în perioada 2016-2018, exprimată în tone, se prezintă astfel:

Sursa datelor: ANPA

Producția națională de pește, obținută din pescuit și acvacultură, în perioada 2016-2018, a fost de 19.787,83 tone (2016), 22.718,26 tone (2017), 20.472,75 tone (2018), a înregistrat un nivel scăzut față de potențialul de producție și de piață existente, fiind influențat în principal de următoarele:

- nu au fost concesionate integral amenajările piscicole aflate în domeniul public și privat al statului, administrate de ANPA, iar cele aflate în perimetrul RBDD au fost exploatate în scop piscicol doar în proporție de 57%.

- productivitatea la hectar redusă, obținută în fermele de acvacultură, foarte apropiată de nivelul productivității piscicole a mediului natural;

- lipsa producției din acvacultura marină;

- slaba performanță a operatorilor economici care dețin ambarcațiuni și dotări insuficiente și învechite;
- specii neatractive pentru pescari, din punct de vedere economic;
- pescuitul ilegal, nedeclarat și nereglementat.

IV. Prezentarea concluziei generale și a principalelor recomandări ale auditului

▪ Concluzia generală:

Având în vedere deficiențele, vulnerabilitățile și punctele slabe identificate, auditul formulează următoarea concluzie generală:

Entitățile publice auditate (MADR, ANPA și ARBDD) nu au realizat un management eficace care să asigure performanța activităților de administrare, exploatare a resurselor acvatice vii existente în habitatele piscicole naturale și acvacultură.

▪ Principalele recomandări ale auditului

Pentru eliminarea deficiențelor și diminuarea riscurilor și punctelor slabe identificate de audit, au fost emise o serie de recomandări, dintre care menționăm:

Recomandări privind constatările și concluziile reținute la pct. II.1 *Evaluarea modului de elaborare a strategiei naționale pentru dezvoltarea sectorului pescăresc*

- elaborarea de către MADR a Strategiei de dezvoltare a sectorului pescăresc pentru perioada 2021 – 2027 și a Programului de acțiuni și supunerea acesteia spre aprobare puterii legislative/executive;
- asigurarea cadrului legal și organizatoric prin care o structură specializată din cadrul MADR va elabora și monitoriza *politicile, strategia națională, planurile strategice și a programele de acțiune în sectorul pescăresc.*

Recomandări privind constatările și concluziile reținute la pct. II.2 *Evaluarea modului de administrare și exploatare a resurselor acvatice vii existente în habitatele piscicole naturale*

- efectuarea unei analize în vederea reorganizării activității de administrare a resurselor acvatice vii existente în habitatele piscicole naturale și nominalizării unei autorități unice, la nivel național, care să asigure administrarea performantă și exploatarea durabilă a resursei acvatice vii din toate habitatele piscicole naturale ale României;
- încheierea protocolului de colaborare între ANPA și ARBDD, prevăzut de legislația în vigoare, prin care să se asigure colaborarea dintre cele două instituții cu privire la inspecția și controlul piscicol, colectare și transmitere date, precum și alte aspecte care privesc administrarea resurselor acvatice vii;
- îmbunătățirea, de către ARBDD, a cadrului legal de reglementarea a pescuitului prin introducerea unor prevederi referitoare la monitorizarea și colectarea de date privind volumul capturii reținute de către pescarii recreativi/sportivi;
- întreprinderea măsurilor necesare, de către ARBDD, pentru executarea periodică a lucrărilor de întreținere a canalelor navigabile, în vederea asigurării accesului pescarilor comerciali la zonele de pescuit;
- întreprinderea măsurilor necesare, de către ARBDD, pentru implementarea Planului de management al rezervației și monitorizarea acestuia prin intermediul unui Program de acțiuni care va cuprinde măsurile, submăsurile și acțiunile care trebuie întreprinse, indicatori de rezultat, termene de realizare și responsabilii de implementarea acestuia;
- îmbunătățirea *HG nr. 538/2015 - pentru aprobarea Regulilor privind accesul și circulația navelor și ambarcațiunilor pe canalele și lacurile interioare din perimetrul Rezervației Biosferei „Delta Dunării”*, prin introducerea unor prevederi prin care să se limiteze capacitatea puterii motoarelor din dotarea navelor și ambarcațiunilor care au acces în perimetrul RBDD;

- întreprinderea măsurilor necesare, de către ARBDD în colaborare cu autoritățile publice locale din rezervație, pentru identificarea, construcțiilor și/sau activităților neautorizate desfășurate în perimetrul rezervației și pentru evaluarea impactului pe care acestea îl au asupra mediului și resurselor acvatice vii, precum și pentru asigurarea protecției acestora, inclusiv prin elaborarea unor norme specifice pentru regimul construcțiilor din arealul RBDD;
- efectuarea unei analize, de către MADR și ANPA în colaborare cu MFP, în vederea stabilirii necesității aplicării unor măsuri de sprijin de natură financiar-fiscală pentru pescarii comerciali și pentru producătorii din acvacultură, inclusiv eliminarea sau reducerea TVA pentru captura/producția de pește și promovarea unui act normativ, în conformitate cu rezultatele analizei efectuate;
- întreprinderea demersurilor necesare, de către MADR și ANPA, pentru negocierea nivelului de efort de pescuit alocat României de către Comisia Europeană, în vederea creșterii capacității flotei naționale de pescuit;
- identificarea/stabilirea, de către ANPA, a cauzelor pentru care nivelul capturilor din apele interioare (Dunăre, Prut, Olt, Siret) declarate de pescarii comerciali nu au depășit în perioada auditată, procentul de 45% din captura totală admisibilă și întreprinderea măsurilor necesare pentru eliminarea acestora;
- cuprinderea în programul de activitate al direcției inspecție ape interioare din cadrul ANPA a unor acțiuni de control privind realitatea capturilor declarate de către pescarii comerciali;
- întreprinderea măsurilor necesare, de către ANPA, pentru accesarea surselor de finanțare alocate prin FEPAM în vederea modernizării infrastructurii porturilor de pescuit existente la Marea Neagră;
- menținerea măsurilor de reglementare a cotelor de captură totale admisibile pentru speciile care prezintă interes economic pentru pescuitul comercial;
- identificarea, de către ANPA și ARBDD, a necesităților reale de susținere ale speciilor protejate aflate în declin, prin colaborare cu institutele de cercetare științifică din domeniu și efectuarea demersurilor pentru implementarea unor programe de susținere a acestor specii, funcție de concluziile evaluărilor științifice;
- evaluarea, de către MADR în colaborare cu MMAP, a impactului pe care l-a avut programul de populare de susținere, coroborat cu interzicerea pescuitului comercial în perioada 2006 – prezent, asupra stării stocului de sturioni din bazinul Mării Negre.

Recomandări privind constatările și concluziile reținute la pct. II.3 *Evaluarea acvaculturii*

- organizarea, de către ANPA, a evidenței amenajărilor piscicole deținute de instituțiile publice și de societățile comerciale cu capital majoritar de stat și realizarea inventarului centralizat al tuturor amenajărilor piscicole deținute de acestea;
- îmbunătățirea, de către MADR și ANPA, a cadrului legal de reglementare a activității de pescuit și acvacultură, reprezentat de OUG. nr. 23/2008 și de Ordinul 332/2008, prin introducerea unor prevederi referitoare la: obligativitatea operatorului economic (care solicită/deține licență) să desfășoare activitate de acvacultură; obținerea nivelului minim al producției stabilit în funcție de recomandările institutelor de cercetare în domeniul piscicol; obligativitatea raportării producției obținute din activitatea de acvacultură și desfășurării activității de acvacultură cu personal specializat în domeniul piscicol;
- analizarea, de către ANPA, a cauzelor pentru care există neconcordanțe între evidențele referitoare la suprafețele de teren pe care le administrează (evidența contabilă, evidența tehnico-operativă de la nivelul Compartimentului Fond Funciar) și inventarul bunurilor aparținând domeniului public al statului aprobat prin HG 1705/2006, precum și întreprinderea măsurilor legale pentru înlăturarea acestora;
- clarificarea, de către ANPA, a situației faptice și juridice a suprafețelor de teren preluate de la ADS prin protocoalele de predare preluare și realizarea lucrărilor de cadastru și intabulare a acestora;
- stabilirea și aprobarea, de către MADR, a componenței nominale a *Comisiei de Concesionare* înființată conform OMADR nr. 533/30.10.2019, astfel încât aceasta să poată să-și exercite atribuțiile legale;

- stabilirea, de către ANPA, a gradului de degradare și a viabilității amenajărilor piscicole neconcesionate și întreprinderea măsurilor necesare pentru protejarea și conservarea acestora;
- concesionarea terenurilor proprietate publică și privată a statului pe care sunt amplasate amenajări piscicole;
- elaborarea și implementarea, de către MADR, a unui sistem de măsurare și monitorizare a performanțelor manageriale ale DG AMPOPAM și ANPA, inclusiv prin stabilirea unor indicatori de performanță asociați obiectivelor specifice, stabilite prin actele normative care reglementează domeniul pescăresc, prin intermediul cărora să se asigure realizarea acestor obiective;
- identificarea și catalogarea, de către ANPA, a zonelor din sectorul românesc al Mării Negre pretabile pentru creșterea și exploatarea moluștelor;
- încheierea unui protocol de colaborare interinstituțională în vederea stabilirii și clasificării microbiologice a zonelor de producție, recoltare și relocare a moluștelor bivalve vii din sectorul românesc al Mării Negre, între MADR, ANPA, ANSVSA, MMAP și ANAR;
- efectuarea, de către MADR și ANPA, a demersurilor (pe lângă Ministerul Apelor și Pădurilor și ANAR) pentru elaborarea cadrului legal de reglementare cu privire la concesionarea luciului de apă marină și a accesului la aceasta;
- stabilirea, de către MADR și ANPA, a termenilor și condițiilor de acordare și retragere a autorizației pentru acvacultura marină;
- analizarea, de către MADR și ANPA, a problemelor întâmpinate de către beneficiarii POPAM, în vederea încurajării potențialilor beneficiari de a depune proiecte de finanțare pentru toate măsurile incluse în POPAM.

Recomandări privind constatările și concluziile reținute la pct. II.4 Evaluarea modului în care producția internă de pește, rezultată din pescuit și acvacultură a asigurat (în perioada auditată) cererea de consum a pieței românești

- elaborarea unui studiu de piață, care să ofere informații operatorilor economici, cu privire la tendințele actuale ale consumului de pește din România pe categorii de specii, în vederea sprijinirii acestora pentru adaptarea capacităților de producție la cerințele de consum ale pieței.